

Uşaqları Allah
Yolunda
Necə Böyütmək

Bu kitabı pulsuz paylamaq üçün kopyalarını çap etmək istəyirsiniz?
Yoxsa cihazlarda istifadə etmək üçün endirmək istəyirsiniz?

Bu kitabı azərbaycanca və digər dillərdə aşağıdakı saytdan pulsuz endirə
bilərsiniz: www.learnhisways.com.

Bütün kəlamlar MÜQƏDDƏS KİTAB-dan götürülmüşdür. ©
MÜQƏDDƏS KİTAB (Əhdi-Ətiq və Əhti-Cədid) Əhti-Ətiq ©
MKŞ 2004, 2006, 2009 (təkrar yoxlanılmış) Əhti-Cədid © MKŞ
2009 (yeni tərcümə)

Translated from the English
Raising Children to Walk with God

© 2017 Life Resources

*...Amma mən və mənim evimdəkilər
Rəbbə qulluq edəcəyəm.
Yeşua 24:15*

Mündəricat

Giriş	6
I. Uşaqlar: Allahdan gələn qiymətli hədiyyə	7
1. Uşaqlar Allahın xeyir-duasıdır – 1-ci hissə	8
2. Uşaqlar Allahın xeyir-duasıdır – 2-ci hissə	9
3. Hər uşaq Allah üçün qiymətlidir	10
4. Hər uşaq Allahın izzəti üçün yaranmışdır	11
5. Allahı uşaqlarımızdan daha çox sevmək	12
6. Uşaqların hər biri ilə bərabər davranmaq	13
7. İsa uşaqlara xeyir-dua verir	14
II. Nümunə: Uşaqlarınıza Məsihi göstərmək	15
8. Məhəbbət və itaət nümunəsi – 1-ci hissə	16
9. Məhəbbət və itaət nümunəsi – 2-ci hissə	17
İkiüzlülük haqqında bir qeyd	18
10. Özünü Allaha həsr etmə və dua nümunəsi	19
11. Xidmətkarlıq nümunəsi	20
12. Məsihdən nümunə götürmək	22
III. Tərbiyə: Hikmətin açarı	24
13. Uşaqlarımıza hörmət və itaət etməyi öyrətmək – 1-ci hissə	25
Uşaqlar öz valideynlərinə ömür boyunca hörmət və itaət etməyə borcludurlarmı?	27
14. Uşaqlarımıza hörmət və itaət etməyi öyrətmək – 2-ci hissə	28
15. Uşaqlarımıza hörmət və itaət etməyi öyrətmək – 3-cü hissə	29
16. Kötəyin dəyəri – 1-ci hissə	30
Süleymanın Məsəllərində haqqında danışılan "kötək" nədir?	31
17. Kötəyin dəyəri – 2-ci hissə	32
18. Uşaqlarımızı inkişaf etdirmək	33
19. Uşaqlarımızı sözlə inkişaf etdirmək	35
20. Allah Öz övladlarını məhəbbətlə tərbiyələndirir	36
21. Lütf ilə dolu valideynlər olmaq	37
22. Uşaqlarımıza necə lütf göstərə bilərik?	38
IV. Öyüd: Allahı tanımağın açarı	39
23. Uşaqlarımıza Allahın Kəlamını öyrətmək niyə önəmlidir?	40
"Rəbb qorxusu" nədir?	42

24. Evinizdə ən vacib yeri Allah və Kəlamı tutsun!	43
25. Uşaqlarımıza qulaq asmağı öyrətmək	44
26. Uşaqlarımıza Allaha güvənməyi öyrətmək	45
27. Uşaqlarımıza Allahın əzəmətini görməyi və Ona səcdə etməyi öyrətmək	46
28. Uşaqlarımıza Məsihi tanımağı öyrətmək.....	48
29. Uşaqlarımıza Müqəddəs Ruha görə həyat sürməyi öyrətmək.....	50
30. Uşaqlarımızı imanla yaşamağa həvəsləndirmək	52
Hekayələr	54
31. Uşaqlarımıza Allahın kəlamına əməl etməyi öyrətmək	55
32. Uşaqlarımıza əxlaqi cəhətdən təmiz olmağı öyrətmək – 1-ci hissə.....	56
33. Uşaqlarımıza əxlaqi cəhətdən təmiz olmağı öyrətmək – 2-ci hissə.....	57
34. Uşaqlarımızı çətinliyə dözməyə hazırlaşdırmaq – 1-ci hissə	59
35. Uşaqlarımızı çətinliyə dözməyə hazırlaşdırmaq – 2-ci hissə	61
V. Dua: Valideynin ən böyük sərvəti	62
36. Uşaqlarımızı Məsih yolunda böyütmək üçün lazım olan müdrikliyi əldə etmək	63
37. Uşaqlarımız üçün ruhani mübarizə aparmaq.....	64
38. Uşaqlarımız üçün duada mübarizə aparmaq.....	66
39. Uşaqlarımız üçün razılığa gələrək dua etmək	67
40. İtmiş oğul və ya qız üçün dua etmək.....	68
Əlavə A: Duada uşaqlarınızın üzərində elan edə biləcəyiniz xeyir- dualar	71
Əlavə B: Öyrətmək üçün başqa mühüm mövzular	72
Əlavə C: Məsihin evinizdə ən vacib yeri tutmağına dair məsləhətlər	73
Əlavə D: Uşağınız xilas olmaq üçün nə bilməlidir?.....	74
Əlavə E: Uşaqlarımıza Müqəddəs Ruha görə həyat sürməyi öyrətmək üçün faydalı ola biləcək ayələr	75
Əlavə F: Məsləhət görülən Müqəddəs Kitab hekayələri.....	76
Əlavə G: Cinsi əxlaqi öyrətməyə dair məsləhətlər.....	78
Əlavə H: Çətinliyə dözmək üçün ruhlandırıcı ayələr	80
Əlavə I: İtmiş övladların valideynləri üçün ayələr	81
Tərcüməçilər üçün Qaydalar	83

Giriş

İsa Məsihin ardınca gedən bir valideyn kimi sizin böyük məsuliyyətiniz var. Allah uşaqlarınızın nəinki maddi, həm də mənəvi tələbatlarını ödəməyi sizin öhdənizə buraxmışdır. Valideynlər öz uşaqlarına Allahın yolunda yaşamağı öyrətməklə yalnız qısa müddət ərzində, uşaq böyüyənə qədər məşğul ola bilər. Bunu düşünsək, valideynlik vəzifəmizin ciddiyyəti qarşısında lərzəyə gələrik.

Xoş xəbər budur ki, Allah valideynlərdən uşaqlarını öz gücləri və müdriklikləri ilə böyütmələrini tələb etmir. O Müqəddəs Ruh "Məsləhətçimiz" olaraq bəxş etdi. Bundan əlavə, O bizə ehtiyacımız olan hər cür müdrikliklə dolu olan, doğru yolu göstərən Kəlamını da bəxş etdi.

40 dərstdən ibarət olan bu kitab, Allahın Kəlamından xüsusən valideynliyə dair dəyərli həqiqətləri kəşf etməyinizə kömək etmək üçün yazılmışdır. Bu kitabdən istifadə etməyin ən yaxşı yolu ər-arvadın birlikdə dərs çalışmasıdır. Bundan həmçinin fərdi olaraq, Allahla təkliddə keçirdiyiniz vaxtda istifadə edə bilərsiniz. Yaxud bir-birini ruhlandırmaq üçün yığışan valideynlərin kiçik qrupunda müzakirə və dua üçün bundan istifadə edə bilərsiniz.

Kitab dərslərdən və başqa şeylərdən ibarətdir. Uşaqlarınızı böyüdərkən faydalana biləcəyiniz bəzi siyahıları və faydalı materialları "Əlavə"lərdə tapa bilərsiniz. Bu kitabdən tez-tez məsləhət almaq üçün əlçatan bir yerdə saxlamağınız məsləhət görülür.

Siz Allahın kəlamını öyrəndikcə Allah sizə bol cəsarət və ümid bəxş etsin və uşaqlarınız həm Allahı, həm də sizi sevindirsinlər!

I. Uşaqlar: Allahdan gələn qiymətli hədiyyə

Hər uşağın anadan olması bir möcüzədir! Necə də gözəldir ki, Allah insanlara yeni insanın yaranmasında Özü ilə birlikdə işləmək imkanı vermişdir! Bunu düşünün: Allah hər kəsi eynilə Adəm və Həvvanı yaratdığı kimi, insanın iştirakı olmadan yarada bilərdi. Lakin Allah insanlara xeyir-dua verdi, dünyada ən qiymətli olan yeni insan həyatını, öz valideynlərindən tamamilə asılı olan körpə uşağı bu dünyaya gətirmək imkanı verdi.

Hər uşaq mütləq ya Allahın Padşahlığı və xeyir üçün, ya da qaranlığın padşahlığı və şər üçün dünyaya təsir edəcək. Valideynlərin misilsiz fürsəti vardır: onlar öz uşaqlarına Allahın yolunu seçmələri üçün təsir edə bilərlər. Allah valideynlərə nə qədər əzəmətli bir iş tapşırıb! Dərslərimizə başlayarkən hər insan həyatının dəyərini öyrədən bəzi ayələrə baxacağıq. İlk kişi ilə qadından başlayaq.

1. Uşaqlar Allahın xeyir-duasıdır – 1-ci hissə

Giriş:

Həyatınızda ilk dəfə öz körpə uşağınızı qucağınıza aldığınız vaxtı yada salın. Özünüzü necə hiss etdiniz? O anda ağılınzdan hansı fikirlər keçirdi?

Yaradılış kitabdan aşağıdakı ayələri oxuyun.

[26]Sonra Allah dedi: "Öz surətimizə və bənzərimizə görə insanı yaradaq..." [27]Allah insanı Öz surətində yaratdı, Allahın surətində yaratdı, onları kişi və qadın olaraq yaratdı.[28]Allah onlara xeyir-dua verərək dedi: "Törəyib çoxalın və yer üzünü bürüyüb ona sahib olun: dənizdəki heyvanlar, göydəki quşlar, yerdə sürünən bütün canlılar üzərində hökmranlıq edin". (Yaradılış 1:26-28)

1. 28-ci ayəni təkrar nəzərdən keçirin. Bu ayə, Allahın Adəm və Həvvaya xeyir-dua verməsiylə başlayır. Allahın onlara verdiyi ilk əmr o xeyir-duaya daxildir. Allahın ilk əmrinin birinci hissəsi nədir?
2. Bu ayədə xeyir-duanın uşağı dünyaya gətirmək ilə necə əlaqəli olduğunu təkrar görməyə çalışın. Siz uşaqlarınızı Allahdan gələn xeyir-dua kimi görürsünüzmü?

Yaradılış 4:1-i oxuyun (aşağıda).

[1]Adəm arvadı Həvva ilə yaxınlıq etdi və Həvva hamilə olub Qabili doğdu. Həvva dedi: "Rəbbin köməyi ilə bir insan qazandım".

3. Həvva Qabili dünyaya gətirəndə nə dedi?
4. Həvva uşağı dünyaya gətirən ilk qadın idi. Həvvanın öz bətnindən körpə bir insanın çıxdığını ilk dəfə gördüyünü təsəvvür edə bilərsinizmi? Sizcə, Həvva o vaxt nə düşünür və nə hiss edirdi?
5. Sizcə, o, "Rəbbin köməyi ilə" uşaq qazandım dedikdə nə nəzərdə tuturdu?
6. Sizcə o öz oğluna Allahın xeyir-duası kimi baxırdımı?

Dua: İndi Allahın sizə bəxş etdiyi hər bir uşağınız üçün Ona şükür edin. Allahdan diləyin ki, hər uşağımıza Onun gözləri ilə baxmağı sizə nəsib etsin. Mümkünsə, bunu həyat yoldaşınızla birlikdə edin.

2. Uşaqlar Allahın xeyir-duasıdır – 2-ci hissə

*"Hər yaxşı bəxşiş və hər kamil hədiyyə yuxarıdan, Özündə heç bir dəyişiklik ya dönüklük kölgəsi olmayan nurlar Atasından gəlir".
(Yaqub 1:17)*

Giriş:

Allah şəxsən sizə hansı yaxşı bəxşişlər verdi?

Aşağıdakı məzmunu oxuyun.

[3] Övladlar Rəbbin verdiyi paydır, bətnin bəhrəsi Onun mükafatıdır.

[4] İnsanın gənc ikən övladları olarsa, bir igidin əlindəki oxlara bənzər.

[5] Oxdanı bu cür dolu olan nə bəxtiyardır! Darvazada əleyhdarları ilə çəkişən zaman xəcalətli olmayacaq. (Zəbur 127:3-5)

1. 3-cü ayədə uşaqlar hansı sözlərlə təsvir olunur?

Bu payın kim tərəfindən verildiyi bildirilir?

2. 4-cü və 5-ci ayələrdə uşaqlar nəyə bənzədilir? Sizcə, məzmunun müəllifi bu bənzətmə ilə uşaqlar haqqında nə deyir?

Qeyd: Əhdi-Ətiqin dövründə nüfuzlu kişilər işgüzar sövdələşmələr aparmaq və ya mübahisələri həll etmək üçün şəhərin darvazasında yığışardı. Bir kişinin əleyhdarları məhkəmədə onunla çəkişmək üçün darvazaya gələrdi. Yanında oğulları duran kişi özünü müdafiə etməkdə təkbəşinə qalmazdı. Buna görə də onun əleyhdarları tələfindən məğlub edilmə yaxud "xəcalətli olma" ehtimalı az olardı.

3. Biz, valideynlər bəzən uşaqlarımızın yük olduğunu düşünürük: uşaqlara əlavə xərcimiz çıxır, onlar xeyli vaxtımızı alırlar. Bu ayələr uşaqlarınıza Allahın xeyir-duası kimi baxmaqda sizə necə kömək edir?

4. Ola bilər ki, uşaqlarınızdan biri və ya bir neçəsi ya fiziki qüsurları, ya da çox güclü iradəsi üzündən sizə çətin olub. Belə uşaqları da Allahın hədiyyəsi kimi qəbul edə bilərsiniz?

Dua: Gözlərinizi yumun və hər uşağınızı ayrı-ayrılıqda xəyalınızda canlandırın. Allahdan diləyin ki, hər uşağınıza Onun hədiyyəsi kimi baxmaqda sizə kömək etsin. Allahın Öz yollarını sizə öyrətmək və sizi Özünə yaxınlaşdırmaq üçün uşaqlarınızın hər birindən istifadə edəcəyinizə görə Allaha şükür edin.

3. Hər uşaq Allah üçün qiymətlidir

Giriş:

Uşağınız anadan olmazdan əvvəl USM ilə ana bətnindəki təsvirini gördünüzmü? Siz ana bətnindəki körpənin böyüyən bir insan olduğunu ilk dəfə nə vaxt dərk etdiniz? Bunu dərk edəndə özünüzü necə hiss etdiniz?

Bir çox məzmunun müəllifi Padşah Davud Allahın ana bətnindəki uşağı yaratması haqqında düşünərkən necə heyran qaldığını təsvir edir.

Aşağıdakı məzmunu oxuyun.

[13]Sən mənim daxili üzvlərimi yaratmısan, mənə ana bətnində quruluş vermişən. [14]Sən məni ecazkar, əsrarəngiz yolla yaratmısan, ona görə şükür edirəm. Nə qədər xariqəli işlər görmüşən! Bunu ürəkdən yaxşı dərk edirəm. [15]Mən gizli bir yerdə yaranarkən, dünyanın dərin yerində yaranarkən bədənim Səndən gizli qalmadı. [16]Dünyaya gəlməzdən əvvəl Sənin gözlərin məni gördü. Ömrüm başlamazdan əvvəl mənə təyin etdiyin hər bir günü kitabına yazmısan. [17]Ey Allah, mənim üçün fikirlərinin qiyməti çoxdur, onların sayı-hesabı yoxdur! [18]Saysaydım onları, qum dənələrindən çox olardı, oyananda yenə mən Səninləyəm. (Zəbur 139:13-18)

1. Bu ayələri təkrar nəzərdən keçirin və uşağın ana bətnində yaranmasında Allahın böyük rolunu söyləyin.

(Qeyd: 15-ci ayədə "gizli bir yerdə" və "dünyanın dərin yerində" dedikdə əslində "ana bətnində" nəzərdə tutulur).

2. Müəllif, Allahın onu ana bətnində yaratmasını təsvir etmək üçün hansı sözləri işlədir? (Xüsusilə bax: 13-15-ci ayələr).
3. Allahın hər uşağı ana bətnində yaratmağa o qədər diqqətlə yanaşması sizə hər insana verdiyi dəyər haqqında nə bildirir?
4. 16-cı ayədə hər insan üçün Allahın planı barəsində nə deyilir?
5. Zəbur 139:16-18-i təkrar oxuyun. Siz inanırsınızmı ki, Allahın hər uşaq üçün, hətta fiziki yaxud əqli qüsurlu uşaqlar üçün belə, yaxşı planı vardır?

Dua: İndi hər uşağınızı ayırı-ayrılıqda düşünməyə vaxt ayırın. Ata Allahın uşağınıza anadan olmazdan əvvəl sevgi ilə quruluş verdiğini xəyalınızda canlandırın. (Tələsməyin, Allahın sizə danışması üçün kifayət qədər vaxt ayırın). Uşaqların doğulması üçün Allahın təşkil etdiyi ecazkar yol və verdiyi yeni həyat möcüzəsi üçün Allaha səcdə etməyə vaxt ayırın.

Hər uşağınız üçün Allahın xüsusi planının həyata keçməsi üçün *tez-tez* dua edin. Mümkünsə, bunu həyat yoldaşınızla birlikdə edin.

4. Hər uşaq Allahın izzəti üçün yaranmışdır

Giriş:

Siz nə üçün yarandığınızı heç düşündünüzü? Sizcə, bu dünyaya nə məqsədlə gətirilmisiniz?

Bəzən biz valideyn kimi elə düşünür və hərəkət edirik, sanki uşaqlarımız özümüzə məxsusdur və onlarla istədiyimiz kimi rəftar edə bilərik. Gəlin, Allahın kəlamının bu haqda nə dediyinə baxaq.

Aşağıdakı ayələri oxuyun.

Çünki hər şeyin mənbəyi Odur, hər şey Onun vasitəsilə və Onun üçün var oldu. Ona əbədi olaraq izzət olsun! Amin. (Həvari Paul, İsa haqqında, Rom. 11:36)

Ey bizim Rəbbimiz və Allahımız! Sən izzət, şərəf və qüdrət almağa layiqsən. Çünki hər şeyi Sən yaratdın, hər şey Sənin iradənlə var olub yarandı. (Həvari Yəhyanın göylər görüntüsündən, Vəhy 4:11)

[6]Gəlin Ona səcdə edək, əylək, Bizi yaradan Rəbbin hüzurunda diz çökək. [7]Çünki O, Allahımızdır, biz Onun otlağının xalqıyıq, əlinin altındaki sürüsüyük. (Zəbur 95:6-7)

[1]Ey bütün dünya, cüşa gəlib Rəbbə nida edin, [2]sevinclə Rəbbə qulluq edin, mədh oxuyaraq Onun hüzuruna gəlin! [3]Rəbb Allahdır, siz bunu bilin, O bizi yaradıb, biz Ona aidik, xalqıyıq, otlağında otardığı sürüsüyük. (Zəbur 100:1-3)

1. Yuxarıdakı ayələri təkrar oxuyun. Kim bizi yaratdı və biz kimə aidik?
2. Bu ayələrə əsasən, bütün izzətə layiq olan Kimdir? Biz Ona necə cavab verməliyik?
3. İndi bu sual haqqında düşünün: Əgər uşaqlarımızı Allah Öz izzəti üçün yaradıbsa və onlar Allaha aiddirsə, bu həqiqətlərə görə siz onları necə böyütməlisiniz?

Dua: İndi dua edib hər uşağınızı Allahın izzəti üçün ürəyinizdə Allaha həsr etmək istəyirsinizmi? Uşaqlarınızın sizə "məxsus" olduğunu düşünməkdən vaz keçməyə, onları Rəbbin əlinə buraxmağa hazırsınızmi? İndi mümkünsə həyat yoldaşınızla birlikdə hər uşağınızı ayrı-ayrılıqda Allaha həsr edin.

Qeyd: Bir çox valideynlər öz uşaqlarını Allaha həsr etmək üçün başqa imanlılarla birlikdə xüsusi bir yığıncaq təşkil etməyi arzulayırlar. Beləcə başqaları da xüsusilə onların uşaqları üçün dua edə bilər və sonra uşaqlarını Allahın məhəbbətində və xidmətində böyütməkdə onlara dayaq ola bilər.

5. Allahı uşaqlarımızdan daha çox sevmək

Giriş:

Sizcə, valideynlər ürəklərində öz uşaqlarına Allahdan daha yüksək yer verə bilərlərmi? Sizcə, bu necə ola bilər?

Aşağıdakı ayələrdə İsanın bu haqda nə dediyinə baxaq.

[37] *Atasını ya anasını Məndən artıq sevən kəs Mənə layiq deyil.*

Oğlunu ya qızını Məndən artıq sevən də Mənə layiq deyil.

[38] *Çarmıxını götürməyib ardımca gələn kəs də Mənə layiq deyil.*

(Matta 10:37-38)

1. 37-ci ayəni təkrar oxuyun. İsa öz oğlunu və ya qızını Ondan artıq sevən şəxs haqqında nə deyir?
2. Luka 14:26-da İsa deyir ki, öz ailəsini Ondan üstün tutan heç kim Onun şagirdi ola bilməz. Sizcə, bu nə üçün doğru ola bilər?
3. Mattadan yuxarıdakı ayələri təkrar oxuyun. Bu ayələrdə İsanın ürəklərimizdə hansı yeri tutmalı olduğu deyilir?

İndi aşağıdakı ayəni oxuyun.

"Allahın Rəbbi bütün qəlbinlə, bütün varlığımla, bütün düşüncələrlə və bütün gücünlə sev". (Mark 12:30)

4. İsa bu ayənin ən böyük əmr olduğunu söylədi. Siz hər gün bu əmrə əməl etməyi qarşınıza məqsəd qoysanız, bu sizə uşaqlarınızı ürəyinizdə Allahdan üstün tutmamaqda necə kömək edəcək?

Sözsüz, biz bir valideyn kimi uşaqlarımızı sevirik və Allah da istəyir ki, onları sevek. Onların nailiyyətləri ilə fəxr etmək də yaxşıdır. Lakin valideynlər öz övladlarını Allahdan artıq sevməyə meyilli ola bilər. Uşaqlarımız Allahın yerini tutmaq üçün yaranmayıb və biz onları ilahiləşdirsək emosional və ruhani cəhətdən onlara zərər verə bilərik.

5. Dünən gördük ki, uşaqlarımız bizə görə deyil, Allahın izzəti üçün yaranıb. Bu həqiqəti yadda saxlamaq bizə hər şeyin öz qaydasında olmasına (birinci Allah, sonra ailəmiz) nail olmaqda necə kömək edə bilər?

Dua: İndi Rəbbin hüzurunda bir az sakit qalın və Müqəddəs Ruhun ürəyinizi yoxlamasına izin verin və görün, ürəyinizdə birinci yeri kim tutur? Rəbbin önündə həlimliklə baş əyin, öz uşaqlarınızı Ona həsr edin və Ondan diləyin ki, Onu hər kəsdən daha çox sevməyi sizə Öz lütfü ilə nəsis etsin.

6. Uşaqların hər biri ilə bərabər davranmaq

Giriş:

Ailə də bir uşağa o birilərindən artıq dəyər verilməsi, sizcə, ailəyə necə təsir edir? Sizcə, daha az dəyər verilən uşaq özünü necə hiss edər?

Yaradılış Kitabında Yaqubun (başqa adı İsrail) on iki oğlu haqqında oxuyuruq. Ən kiçik oğulları Yusif və Benyamin Yaqubun sevdiyi arvadı Rəhilədən qocalığında doğulublar. Yaradılışın 37-ci fəslində Yaqubun öz övladları ilə qeyri-bərabər rəftarının ailədə ciddi əziyyətlərə səbəb olduğunu görürük.

Aşağıdakı ayələri oxuyun.

[3]İsrail Yusifi bütün oğullarından çox sevirdi, çünki Yusif onun qocalıq çağının oğlu idi. O, Yusifə əlvan paltar tikdirdi. [4]Qardaşları gördülər ki, ataları onlardan çox Yusifi sevir. Buna görə də ona nifrət etdilər və onunla yaxşı rəftar etmədilər. (Yaradılış 37:3-4)

1. 3-cü ayəni təkrar oxuyun. Yaqubun (İsrailin) Yusifə qarşı münasibəti necə idi?
2. Yaqub ona hansı xüsusi hədiyyə vermişdi?
3. Yaqubun Yusiflə daha yaxın rəftarı o biri qardaşlara necə təsir edib? (4-cü ayə)

Fəslin qalan hissəsində qardaşların Yusifə paxıllıq və nifrət etdiklərinə görə onu köləliyə satdığını oxuyuruq.

4. Hər uşağın fərqli ənamları və qabiliyyətləri vardır. Bəzi uşaqlar başqalarına nisbətən görünüşcə gözəl, bəziləri də başqalarından ağıllıdır. Bəzi uşaqlar daha itaətkardır və onları sevmək çox asandır. Bəzən valideynlər qızları yaxud oğlanları daha çox istəyirlər. Sizcə, bütün uşaqların, fərqli olmağına baxmayaraq, eyni dərəcədə sevildiyini bilmələri nə üçün önəmlidir?
5. Uşaqların müxtəlif yaşlarında fiziki, emosional və ya mənəvi tələbatına görə başqalarına nisbətən daha çox diqqətə ehtiyac duyur. Belə vaxtlarda daha az vaxt və enerji ayırdığınız o biri uşaqlara da sevildiklərini göstərməkdən ötrə nə edə biləcəyinizi düşünməlisiniz.

Dua: Hər uşağınıza necə rəftar göstərdiyinizi düşünün. Allahdan diləyin ki, ürəyinizdə uşaqlarınızdan birini başqalarından üstün tutub-tutmadığınızı sizə göstərsin; hər uşağınıza onu dərindən sevdiyinizi və ona çox dəyər verdiyinizi göstərməkdə sizə kömək etsin.

Bəzən uşaq sevildiyini hiss etmədiyinə görə özünü pis aparır və beləcə valideyninin diqqətini cəlb etməyə çalışır. Allahdan müdriklilik istəyin ki, belə halları anlayasınız və uşağınızın həqiqi ehtiyacı olan onu sevdiyinizi anlamasına yardım edə bilərsiniz.

7. İsa uşaqlara xeyir-dua verir

Giriş:

Sizin həyatınıza kimsə xeyir-dua veribmi? Bu sizi necə ruhlandırır? Əgər sizə heç kim xeyir-dua verməyibsə, siz öz həyatınıza hansı sözlərlə xeyir-dua verilməyini istəyərdiniz?

İndi Əhdi-Cədidə İsanın uşaqlara necə xeyir-dua verdiyinə baxaq. Aşağıdakı ayələri oxuyun.

[13]Adamlar uşaqları İsanın yanına gətirirdilər ki, İsa onlara toxunsun. Şagirdlərsə onlara qadağan etdilər. [14]Bunu görən İsa acıqlanaraq onlara dedi: “Uşaqları buraxın, qoy Mənim yanıma gəlsinlər! Onlara mane olmayın! Çünki Allahın Padşahlığı belələrinə məxsusdur. [15]Sizə doğrusunu deyirəm: kim Allahın Padşahlığını bir uşaq kimi qəbul etməsə, oraya əsla daxil ola bilməz”. [16]Sonra uşaqları qucaqlayıb əllərini onların üzərinə qoydu və xeyir-dua verdi. (Mark 10:13-16)

1. İnsanlar nə üçün uşaqları (Luka 18-də "körpələri də" deyə yazılıb) İsanın yanına gətirirdilər?
2. İsanın uşaqlarla rəftarını şagirdlərinə verdiyi cavab ilə müqayisə edin. (13-14-cü ayələr)
3. 16-cı ayəni təkrar oxuyun. İsa uşaqlar üçün nə etdi?
4. Bu ayələri (13-16) təkrar oxuyun. İsa kiçik uşaqlara dəyər verdiyini Öz sözü və əməli ilə necə göstərdi?
5. Öz uşaqlarınız bir şey üçün yanınıza gələndə onlarla necə rəftar etdiyinizi düşünün. Onlara vaxt ayırırsınız, yoxsa sizi narahat etdiklərinə görə tez-tez əsəbiləşirsiniz?

İsa uşaqlara xeyir-dua verdiyi kimi siz də Allahın xeyir-duasının uşaqlarınızın üzərində olması üçün tez-tez dua edirsiniz?

Onlara məhəbbətinizi göstərmək üçün tez-tez onları qucaqlayırsınız?

6. Uşaqlarınızla rəftarımda bir şey dəyişdirməlisiniz?

Dua: Öz uşaqlarınızın həyatında hansı xeyir-dualar üçün dua etmək istəyirsiniz? İndi bu xeyir-dualar üçün və Allahın sizə verdiyi hər uşağı qoruması üçün dua edin. Allahdan diləyin ki, uşaqlarınızın sizi narahat etdikləri halda belə nə qədər dəyərli olduqlarını görməyiniz üçün gözlərinizi açsın.

(Qeyd: 18-ci və 19-ci dərstdə bu mövzunu daha ətraflı nəzərdən keçirəcəyik.)

II. Nümunə: Uşaqlarınıza Məsihi göstərmək

Ata Allah bizə Öz Padşahlığının uşaqları kimi yaşamağın yolunu öyrətməkdən ötəri təkcə qayda-qanunlardan ibarət bir kitab vermədi, lakin Məsih İsanı kamil nümunəmiz olaraq göndərdi. İsa bizə Allahın məhəbbətini göstərdi, hətta bizim uğrumuzda canını verdi.

İsanın yer üzündəki həyatı Ata Allahın necə olduğunu bizə göstərdi. Yəhya 14:9-da İsa dedi ki, "*Məni görən, Atanı görmüş olur*". İndi İsadən nümunə götürmək və uşaqlarımıza İsanın necə olduğunu öz həyatımızla göstərmək fürsətimiz vardır. Uşaqlarımız balacılığından hər etdiyimizə diqqətlə baxırlar, hər dediyimizi diqqətlə dinləyirlər. Gündən-günə Məsih kimi davrandığımızı görsələr, öz ürəklərini Məsihə verməyə həvəslənərlər.

Kitabın bu bölməsindəki dərslərdə İsanın bizə nümunə olduğu bir neçə mühüm məqamı gözdən keçirəcəyik. Beləcə uşaqlarımıza necə təsir göstərməyi öyrənməyə başlamazdan əvvəl öz həyatımıza nəzər salacağıq.

Bu dərslərin üzərində işləyərkən öz-öztünüzə sual verin: "Mən uşaqlarıma Məsihin nümunəsini göstərirəmmi? Mən bunu heç vaxt kamil şəkildə edə bilməsəm də, Müqəddəs Ruhun köməyi ilə bunu daha yaxşı etməyi necə öyrənə bilərəm?"

8. Məhəbbət və itaət nümunəsi – 1-ci hissə

"Mən sizi sevdiyim kimi siz də bir-birinizi sevin". (Yəhya 15:12)

Giriş:

Kiminsə həyatınıza nə vaxtsa sizə xüsusi məhəbbət göstərdiyini yada sala bilərsiniz? O adamın məhəbbət göstərməsi sizə necə təsir etdi?

(Qeyd: 2-ci bölməyə girişi (15-ci səhifədə) hələ oxumamısınızsa, bu dərsi davam etdirməzdən əvvəl onu oxuyun. Beləcə niyə İsanın nümunəsinə baxdığınızı anlayarsınız.)

İsa bizə məhəbbət və fədakarlığın kamil nümunəsini göstərdi. Aşağıdakı ayələri öyrənərkən öz həyatınızla uşaqlarınızı Allahu və insanları sevməyə necə ruhlandırma biləcəyinizi düşünün.

Aşağıdakı ayələri oxuyun.

[9]"Ata Məni sevdiyi kimi Mən də sizi sevdim. Mənim məhəbbətimdə qalın... [12]Mənim əmrim belədir: Mən sizi sevdiyim kimi siz də bir-birinizi sevin. [13] Heç kəsin məhəbbəti dostları uğrunda canını qurban verən adamın məhəbbətindən üstün ola bilməz". (Yəhya 15:9,12-13)

Lakin Allah bizə olan məhəbbətini bununla sübut edir ki, biz hələ günahkar ola-ola Məsih bizim uğrumuzda öldü. (Romalıları 5:8)

1. Yuxarıdakı ayələri təkrar oxuyun. Yəhya 15:9-da İsa deyir ki, Atası Onu necə sevdi isə, O da eləcə ardıcılığını sevdi. Ondan sonra İsa şagirdlərinə nə əmr verir? (12-ci ayə)
2. Onun dediyinə görə, kimin məhəbbəti hamıdan üstündür? (13-cü ayə) O bizə o üstün məhəbbəti necə göstərdi? (Bax: Romalıları 5:8)
3. Bir adamın "uğrunda canını qurban vermək" heç də həmişə onun üçün ölmək mənasına gəlməz, lakin çox vaxt ona xidmət etmək üçün öz istədiyindən əl çəkmək mənasına gəlir. Öz arzularınızdan əl çəkib ailənizə canla-başla xidmət edirsinizmi?
4. Yəhya Müjdəsinin bu ayələrindən gördüyümüz kimi, İsa məhəbbətini əməlləri ilə göstərdi. Keçən həftəki əməllərinizi yada salın. Uşaqlarınız həm onların, həm də ailənizin xaricindəki adamların "uğrunda canınızı qurban verməyiniz"dən məhəbbət gördülərmidi? Gündəlik həyatınızda necə məhəbbət göstərirsiniz?

Dua: Yuxarıda 4-cü hissədəki sualları təkrar nəzərdən keçirin. Özünüze görə dua edin. Allahdan diləyin ki, Onu və insanları sevməkdə necə böyüyə biləcəyinizi sizə göstərsin. Gələcəkdə Allaha dua edərkən həm ruhən artmaq, həm də uşaqlarınıza yaxşı nümunə olmaq üçün özünü zəif gördüyünüz cəhətlərdə sizi dəyişdirməsini tez-tez diləyin.

9. Məhəbbət və itaət nümunəsi – 2-ci hissə

Giriş:

Sizcə, Allaha itaət etməyimiz Onu sevməyimizi necə göstərir?

Yəhya Müjdəsindən aşağıdakı ayələri oxuyun.

[27][Yəhudilər] İsanın onlara Ata barədə danışdığını anlamadılar.

[28]Onda İsa dedi: “Bəşər Oğlunu yuxarı qaldırdığımız vaxt biləcəksiniz ki, Mən Oyam və Özümdən bir şey etmirəm, ancaq Ata Mənə necə öyrədirsə, o cür danışırım. [29]Məni Göndərən Mənimlədir. O Məni tək qoymadı, çünki Mən daim Onun xoşuna gələnləri edirəm”. (Yəhya 8:27-29)

“Mən Özümdən heç nə edə bilmərəm, eşitdiyim kimi mühakimə edərəm və Mənim verdiyim hökm ədalətlidir. Çünki məqsədim Öz iradəmi deyil, Məni Göndərənin iradəsini yerinə yetirməkdir”. (Yəhya 5:30)

Beləcə İsa onlara dedi: “Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: Oğul Atanın nə etdiyini görməsə, Özündən bir şey etməz. Çünki Ata nə edərsə, Oğul da onu edər”. (Yəhya 5:19)

“Çünki Öz iradəmi deyil, Məni Göndərənin iradəsini yerinə yetirmək üçün göydən enmişəm”. (Yəhya 6:38)

1. Yuxarıdakı ayələri təkrar gözdən keçirin. Bütün bunlar İsanın Ata ilə münasibətinə dair söylədiyi sözlərdir. Bu münasibətə dair hansı həqiqətin hər parçada təkrarlandığını görürsünüz?
2. Bu parçalar İsanın Atasına tabeliyi haqqında nə bildirir?
3. İsanın itaəti haqqında nə bildirir?
4. İsa, Atasına kamil şəkildə tabe olan Şəxsin nümunəsi olmuşdur. Aşağıdakı sualı oxuyarkən Allaha və Kəlamına itaətiniz barədə düşünün.
  - Siz də "daim Onun xoşuna gələnləri etməyi" arzu edirsinizmi?
  - Onun sizi nə qədər sevdiyini və sizin də Onu sevdiyiniz üçün Ona itaət edirsiniz?
  - Uşaqlarınız həyatınıza bazanda, Öz iradəsini deyil, Allahın iradəsini yerinə yetirməyə çalışaraq Allaha hörmət edən, Allahı sevən bir şəxsin nümunəsini görürlərimi?

Dua: Yuxarıda 4-cü hissədəki sualları təkrar oxuyun. Hamımız İsanın ardıcılıqları kimi iradəmizi Ona tabe etməkdə ömrümüzün sonuna qədər böyüyəcəyik. İndi Allah sizə nəyi Ona tabe etdirmək barəsində danışır? İndi onu Allaha tabe etdirəcəksinizmi?

Mümkünsə, həyat yoldaşınızla fikirlərinizi bölüşün və bir-biriniz üçün birlikdə dua edin.

İkiüzlülük haqqında bir qeyd

Uşaqlarımıza yaxşı nümunə göstərməyə çalışarkən öyrətdiyimiz şeyləri həqiqətən ürəkdən yaşamağımız vacibdir. Uşaqlarınıza özünüzlük etmədiyiniz şeyləri etməyi öyrədirsiniz? Özünüzlük xoş rəftar göstərmədiyiniz halda uşaqlarınızdan xoş rəftarı tələb edirsiniz? Uşaqlarınız yanınızda olarkən bir cür, yanınızda olmazkən başqa cür davranırsınızmı? Bunların hamısı ikiüzlülüğün əlamətləridir (insanın olmadığı kimi görünməyə çalışması). Biz səmimi olmayanda balaca uşaqlar bunu lap yaxşı hiss edirlər. İsa sadıqdır, Ondan dilərsəniz, O sizə mütləq həyatınızdakı ikiüzlülüğü göstərəcək. Müqəddəs Ruh dəyişməyinizə kömək edəcək, belə ki, etdiyiniz hər şey ürəkdən, Allaha olan həqiqi sevgidən və tabelikdən olsun.

İsanın ikiüzlülük haqqında dedikləri

İsa dövrünün dini rəhbərlərini tez-tez məzəmmətləyirdi, çünki onlar başqa insanlara təsir etmək üçün çox dindar görünməyə çalışırdı, lakin ürəkləri Allahın önündə doğru deyil idi. Matta 23-cü fəsildən aşağıdakı ayələrdə İsanın ikiüzlülük haqqında nə dediyini daha ətraflı öyrənməyə bilərsiniz.

[1] Bundan sonra İsa camaata və şagirdlərinə müraciət edib [2]dedi: “İlahiyyatçılar və fariseylər Musanın kürsüsündə oturmuşlar. [3]Buna görə də sizə əmr etdikləri hər şeyə riayət və əməl edin. Amma onların etdiklərini etməyin, çünki söyləyərlər, amma riayət etməzlər. [4]Ağır və çətin daşına bilən yükləri bağlayıb insanların çiyininə yükləyərlər, özləri isə bu yükləri daşımaq üçün barmaqlarını belə, tərپətmək istəməzlər. [5]Onlar öz əməllərinin hamısını insanlar görsün deyər edərler..

[23]Vay halınıza, ey ilahiyyatçılar və fariseylər – ikiüzlülər! Çünki siz nanə, şüyüd və zirənin onda birini verirsiniz, lakin Qanunun daha vacib işlərini, ədaləti, mərhəməti və imanını atırsınız. Amma onda biri verməklə yanaşı bunları da yerinə yetirməli idiniz. [24]Ey kor rəhbərlər! Ağcaqanadı süzgəclə çıxarır, dəvəni isə udursunuz!

[25]Vay halınıza, ey ilahiyyatçılar və fariseylər – ikiüzlülər! Çünki siz kasanın və boşqabın bayır tərəfini təmizləyirsiniz, lakin onların daxili soyğunçuluq və pozğunluqla doludur. [26]Sən, ey kor farisey! Əvvəlcə kasanın daxilini təmizlə ki, bayır tərəfi də təmiz olsun!

[27]Vay halınıza, ey ilahiyyatçılar və fariseylər – ikiüzlülər! Çünki siz ağardılmış məqbərələrə bənəyirsiniz: onların bayır tərəfi gözəl görünür, daxili isə ölü sümükləri və hər cür murdarlıqla doludur.

[28]Siz də zahirən insanlara saleh görünürsünüz, daxilən isə ikiüzlülük və qanunsuzluqla dolusunuz”.

10. Özünü Allaha həsr etmə və dua nümunəsi

Giriş:

Şəxsən tanıdığınız yaxud bir kitabda oxuduğunuz güclü dua edən, yəni hər şeydən Allahla danışan və Allahla vaxt keçirməkdən həzz alan bir adamı yada sala bilirsiniz? O adamın həyatında nə görürsünüz ki, onu öz həyatınızda da görmək istəyərdiniz?

İndi İsanın duada Atasını ilə qurduğu münasibətə nəzər salaq. Aşağıdakı ayələri oxuyun.

Səhər alaqaranlıqda İsa qalxıb evdən çıxdı və kimsəsiz bir yerə gedib orada dua etdi. (Mark 1:35)

Amma İsa kimsəsiz yerlərə çəkilib dua edirdi. (Luka 5:16)

[12]O günlərdə İsa dua etmək üçün dağa çıxdı. O bütün gecəni Allaha dua etməklə keçirdi. [13]Gün açılanda şagirdlərini yanına çağırdı və onlardan on iki nəfəri seçib həvari adlandırdı. (Luka 6:12-13)

1. Yuxarıdakı ayələri gözdən keçirin. İsa harada tez-tez dua edirdi?
2. O ayələrdə İsa nə vaxt dua etdi?
3. Sizcə, niyə İsa Atasını ilə vaxt keçirmək üçün tez-tez kimsəsiz yerlərə çəkilirdi?

Aşağıdakı ayələri oxuyun.

İsa bir yerdə dua edirdi. Duasını bitirəndə şagirdlərindən biri Ona dedi: “Ya Rəbb, Yəhya öz şagirdlərinə öyrətdiyi kimi Sən də bizə dua etməyi öyrət”. (Luka 11:1)

4. Yuxarıdakı ayəni təkrar oxuyun. Şagirdləri İsadən nə xahiş etdilər?
5. Sizcə, onlar nə üçün İsa kimi dua etməyi öyrənmək istəyirdi?

İsanın hər etdiyinə və hər dediyinə baxanda görürük ki, O Atasını sevirdi və Atasını ilə təklildə keçirdiyi vaxtı çox yüksək dəyərləndirirdi. İsa heç vaxt sırf dini vəzifə kimi heç nə etməyib.

6. Siz də Allahla öz münasibətinizi düşünün. Ona ehtiyac duyduğunuz, Onu daha yaxından tanımaq istədiyinizə görə Onunla vaxt keçirirsinizmi?

Dua: Uşaqlarınıza nümunə olduğunuz ən önəmli şey, Allahla canlı və səmimi münasibətinizdir. İndi Allahla şəxsi münasibətinizdə daha çox böyümək arzunuzu Ona söyləyin.

11. Xidmətkarlıq nümunəsi

"...Bəşər Oğlu gəlmədi ki, Ona xidmət etsinlər, gəldi ki, Özü xidmət etsin..." (Mark 10:45)

Giriş:

Öz uşaqlığınızı yada salın. Valideyninizin və ya başqa bir yaxın adamın özünə qiymadığını sizə verdiyini və ya çətin olduğu halda sizin üçün yaxşı bir şey etdiyini xatırlayırsınız?

Yəhya 13-cü fəsildə İsanın xidmətçi vəzifəsini yerinə yetirərək şagirdlərinin ayaqlarını yuduğunu oxuyuruq.

Yəhya 13:12-17-ni oxuyun (aşağıda). Bu əhvalatı bilmirsinizsə, əvvəlcə Yəhya 13:1-11-i oxuyun.

[12]İsa onların ayaqlarını yuduqdan sonra paltarını geyindi və yenə süfrəyə oturaraq onlara dedi: "Mənim sizə nə etdiyimi bilirsinizmi? [13]Siz Məni 'Müəllim' və 'Rəbb' deyə çağırırsınız və doğru deyirsiniz, çünki Mən elə Oyam. [14]İndi ki Mən Rəbb və Müəllim olduğum halda sizin ayaqlarınızı yudum, siz də bir-birinizin ayaqlarını yumalısınız. [15]Çünki sizə nümunə göstərdim ki, Mənim sizə etdiyimi siz də bir-birinizə edəsiniz. [16]Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: qul ağasından, elçi də onu göndərəndən üstün deyil. [17]Əgər bu şeyləri bilib onlara əməl edirsinizsə, bəxtiyarsınız". (Yəhya 13:12-17)

1. 13-ci ayəni təkrar nəzərdən keçirin. İsa bir süfrədə oturduğu adamlarla əlaqədar olaraq kim idi?
2. 14-cü və 15-cü ayələrdə İsa onları necə Özündən nümunə götürməyə çağırır?
3. İsanın diz çöküb şagirdlərinin ayaqlarını yumasını xəyalınızda canlandırın. O bu hərəkəti ilə necə həlmlilik göstərdi? İsa Özündən daha çox onların qayğısını çəkdiyini necə göstərdi? (Yuxarıda dediyimiz kimi, bu adətən xidmətçinin vəzifəsi idi!)

Qeyd: Siz bir valideyn kimi bəzən uşaqlarınız üçün heç də xoş və rahat olmayan şeylər etməyə məcbur olursunuz. Uşaq gecənin ortasında xəstələnə bilər; siz yorğun olanda köməyinizə ehtiyacı ola bilər; arbir ona kömək etmək üçün üst-başınızı bulaşdırmağa və ya başqa cür özünüzü alçaltmağa məcbur ola bilərsiniz.

4. Uşaqlarınızın bir ehtiyacı olanda və ya öz ailənizə xidmət etmək üçün əlinizə fürsət düşəndə necə rəftar etdiyinizi düşünün. Öz-özünü də deyirsinizmi? Yoxsa həvəslə xidmət edirsiniz və Allahdan sizə yaxşı rəftar lütf etməsini diləyirsiniz?

5. İndi bir az İsanın necə münasibət göstərdiyini düşünün. İsa təkcə şagirdlərinin ayaqlarını yumadı, həm də bizim uğrumuzda ölmək üçün göylərdən ayrılıb yer üzünə gəldi. Bundan uca bir xidmətçilik nümunəsi ola bilərmi?

İsanın nümunəsi sizi öz ailənizə məhəbbət və qayğı ilə qulluq etməyə necə həvəsləndirir?

Dua: Bu qədər həvəslə Özünü sizin uğrunuzda qurban verdiyinə görə İsayə şükür etmək üçün vaxt ayırın. Ondan diləyin ki, öz ailənizə xidmət etməyiniz üçün sizə də belə bir ürək versin. Yaxınlarınıza xidmət etmək çətin olanda Rəbbin sizə ehtiyacınız olan lütfü və gücü verəcəyinə inanın.

12. Məsihdən nümunə götürmək

Giriş:

Şəxsən tanıdığınız və ya haqqında oxuduğunuz, nümunə götürmək istədiyiniz çox mömin bir adam varmı? O adamın hansı xüsusiyyətlərinə heyran qalırsınız?

Əvvəlki dörd dərsdə biz İsanın ardıcılılarına göstərdiyi nümunəni nəzərdən keçirdik. Onlar İsanın Atasına ürəkdən itaət etməsində və Atasını ilə təkliddə keçirdiyi vaxtda Ona olan məhəbbətini gördülər və eləcə də ayaqlarını yumasında həlim xidmətçilik nümunəsini gördülər. Əsrlər keçəndən sonra İsanın ardıcılıları Məsihə bənzər əvvəlki məsihçilərdən nümunə götürdükcə Allahın Padşahlığı bütün dünyaya yayıldı.

Həvari Paul məktublarında şagirdlərinə ondan nümunə götürməyi dəfələrlə buyurdu. Bunun uşaq böyütməyə necə aid olduğunu düşünün.

Aşağıdakı ayələri oxuyun.

Qardaşlar, hamınız birlikdə məndən nümunə götürün və sizə göstərdiyimiz nümunəyə uyğun həyat sürənlərə diqqətlə baxın. (Filipililərə 3:17)

Mən Məsihdən nümunə götürdüyüm kimi siz də məndən nümunə götürün. (1-ci Korinfililərə 11:1)

[15]Çünkü sizin Məsih yolunda minlərlə mürəbbiniz olsa belə, atalarınız azdır; mən Müjdə vasitəsilə Məsih İsada olan atanız oldum.

[16]Buna görə sizə yalvarıram, məndən nümunə götürün. (1-ci Korinfililərə 4:15-16)

1. Paul kimdən nümunə alırdı? (Bax yuxarıda: 1-ci Korinfililərə 11:1)
2. Paul özünün kamil insan olmadığını bilirdi. Sizcə, niyə Paul onları özündən nümunə götürməyə çağırır?

Paulun həyatının məqsədi hər gün özü üçün və öz bədəninin arzuları üçün ölmək idi, belə ki onun həyatında Məsihin həyatı görünsün. Qalatiyalılara 2:20-də Paul belə yazdı: "Məsihlə birlikdə çarmıxa çəkildim. Artıq mən yaşamıram, Məsih məndə yaşayır. İndi cismən yaşadığım həyata gəlincə məni sevib uğrunda Özünü fəda edən Allahın Oğluna olan imanla yaşayıram". Paul öz məktublarında müraciət etdiyi imanlıları dəfələrlə bu işdə özündən nümunə götürməyə ruhlandırır.

3. Siz kimdən nümunə götürürsünüz? Uşaqlarınıza, "Mən Məsihdən nümunə götürdüyüm kimi siz də məndən nümunə götürün" deyə bilərsinizmi?

4. Təsəvvür edin, uşaqlarınız sizin rəftarınızdan, davranışınızdan nümunə götürsələr necə olacaq? Sizə bunu görmək xoş olacaqmı?

Dua: İndi bir neçə dəqiqə sakit qalın və Allahdan diləyin ki, Müqəddəs Ruh ürəyinizi yoxlasın. Həyatınızda Məsihi daha yaxşı əks etdirmək üçün hansı cəhətlərdən böyümək istəyirsiniz? Allahdan diləyin ki, indidən sizdə o dəyişiklikləri həyata keçirməyə başlasın. Hər gün Paulun bu sözlərini ucadan deməyə vərmiş edin: *"Məsihlə birlikdə çarmıxa çəkildim. Artıq mən yaşamıram, Məsih məndə yaşayır"*.

III. Tərbiyə: Hikmətin açarı

"...onları Rəbbin tərbiyə və öyüdü ilə böyüdü". (Efeslilərə 6:4)

Allahın Kəlamına əsasən, Adəm və Həvvanın günahı, dünyaya gələn hər uşağa təsir etmişdir.

"...günah bir insan vasitəsilə, ölüm də günah vasitəsilə bu dünyaya gəldi. Beləcə ölüm bütün insanlara yayıldı, çünki hamı günah etdi" (Romalılara 5:12)

"Çünki hamı günah edib, Allahın izzətindən məhrum olub" (Romalılara 3:23)

Hər uşaq xudbinliyə, inadkarlığa, qürura meyillidir. Uşaq özünü pis aparanda, sözə baxmayanda əslində öz günahlı təbiətinə görə hərəkət edir. Valideynlər öz uşaqlarının bu pis cəhətlərinə qalib gəlməsinə və Allahı razı salaraq yaşamasına necə kömək edə bilirlər?

Bu bölmədə Həvari Paulun Əhdi-Cədidə uşaqlara və valideynlərə verdiyi öyüd-nəsihətlərə diqqət yetirəcəyik. Paul atalara müraciətində "tərbiyə" və "öyüd"dən bəhs edir. Tərbiyə uşağın gözlərini açır, belə ki, uşaq "Allahın izzətindən məhrum olduğunu" dərk edir. Valideynlər öz uşaqlarına özlərinin Allahı razı sala bilməyəcəyini görməsinə kömək etməli və İncildəki İsanın Müjdəsini onlara öyrətməlidirlər. IV bölmədə xüsusilə onları Allahın kəlamına görə öyüd-nəsihətlə böyütməkdən bəhs edəcəyik.

13. Uşaqlarımıza hörmət və itaət etməyi öyrətmək – 1-ci hissə

Giriş:

Siz uşaqlığınızda valideynlərinizə necə itaət etdiniz? Onlara itaət etmək sizə asan idi, yoxsa çox vaxt onlara tabe olmamaq, itaət etməmək istəyirdiniz?

Aşağıdakı ayələri oxuyun.

[1]Ey övladlar, Rəbdə olduğunuza görə ata-ananıza itaət edin. Bu haqdandır. [2]İçində vəd olan ilk əmr budur: "Ata-anana hörmət et ki, [3]xoş güzəranın və yer üzündə ömrün uzun olsun". (Efeslilərə 6:1-3)

[20]Ey övladlar, hər işdə ata-ananıza itaət edin, çünki bu, Rəbbi razı salır. (Kolosselilərə 3:20)

1. Efeslilərə 6:1-i və Kolosselilərə 3:20-ni təkrar oxuyun. Bu ayələrdə uşaqlara nə öyüd verilir?
2. Efeslilərə 6:2-3-də On Əmrdən sitat gətirilir. Efeslilərə Məktubdakı bu ayələri təkrar oxuyun. 2-ci ayədə nə əmr olunur? 3-cü ayədə nə vəd olunur?

Qeyd: Bu əmr ilk dəfə İsrail xalqına verildi. (Bax: Çıxış 20:12 və Qanunun Təkrarı 5:16.) Xalq bu əmrə əməl etsəydi, xeyir-dualı olardı. Əməl etməsəydi, həyatı ağır olardı və düşmənləri onlara qalib gələrdi. Öz valideynlərinə hörmət edən uşaqlar böyüyəndə adətən digər səlahiyyətlərə də təbii olaraq hörmət edirlər. Uşaqlara hakimiyyətə hörmət etməyi öyrədən ailələrin və millətlərin aldığı xeyir-duanı düşünün. Sizcə, bu hal, uşaqları saygılı və itaətkar böyütməyən ailələrlə millətlərin halından necə fərqlənir?

3. İndi bir neçə dəqiqə hörmət və itaət haqqında düşünün. Bunlar bir-birinə necə bənzəyir? Bunlar bir-birindən necə fərqlənir?
4. Sizcə, uşaq ürəyində öz valideynlərinə hörmət etmədən onlara itaət edə bilər?

Balaca itaətsiz bir qız haqqında belə bir əhvalat var. Valideynləri ona oturmağını tapşırıblar, o əvvəl rədd edib, amma onu hədələyəndən sonra oturub. Ancaq qız valideynlərinə belə deyib: "Mən zahirən otursam da, daxilən durmuşam!"

5. İtaət insanın əməlidir, hörmət isə ürəyinin münasibətidir. Sizcə, niyə uşaqlara həm valideynlərə itaət, həm də hörmət göstərmək vacibdir?
6. Uşaqlarınızdan hər birini düşünün. O sizə yaxşı münasibət bəsləyirmi? Sizə cavab qaytarmadan, mübahisə etmədən, sevinclə itaət edirmi?

Bunlar hörmətin əlamətləridir. Uşaqlarınızda hörmətin və ya hörmətsizliyin əlamətlərini necə görürsünüz?

Dua: İndi uşaqlarınıza görə dua edin ki, həm hörmət, həm də itaət etməyi öyrənsinlər. Həmçinin özünüz üçün də dua edin ki, uşaqlarınız böyüyərkən bu mühüm məsələdə onları necə ruhlandırmağı biləsiniz.

Düşünmək üçün əlavə fikirlər

Bir neçə dəqiqə öz valideynlərinizlə münasibətləriniz haqqında düşünün. Uşaqlarınız sizin öz valideynlərinizlə münasibətlərinizə baxanda hörmət etməyin nümunəsini görürləmi? Siz öz valideynlərinizdən danışanda dediyiniz sözlər onlara hörmət etdiyinizi göstərirmi? Bundan əlavə, qayınanıza və qayınatanıza hörmət göstərirsinizmi?

Əgər siz öz valideynlərinizə hörmət etmirsinizsə, uşaqlarınızdan özünüə hörmət tələb etməyə haqqınız varmı?

Əgər bu əmrə tabe olmamısınızsa, indi dua edin və Allahdan sizi bağışlamasını diləyin. Ondan diləyin ki, öz ata-ananıza, qayınata və qayınanıza qarşı fikir və sözlərinizə hakim olmağı öyrənməkdə sizə kömək etsin. Ondan diləyin ki, onlara həqiqətən hörmət etmək üçün ürəyinizi dəyişdirsin. (Valideynləriniz artıq həyatda olmasa belə, bu önəmlidir.)

Uşaqlar öz valideynlərinə ömür boyunca hörmət və itaət etməyə borcludurlarmı?

"Ata-anana hörmət et ki, Allahın Rəbbin sənə verdiyi torpaqda ömrün uzun olsun". (Çıxış 20:12)

"Ey övladlar, Rəbdə olduğunuza görə ata-ananıza itaət edin. Bu haqdandır". (Efeslilərə 6:1)

Müqəddəs Kitab uşaqların hansı yaşda valideynlərinə itaət və ya hörmət etməli olduğundan bəhs etmir. Lakin biz ilahi mətni diqqətlə incələsək bunu anlayacağıq. Çıxış 20:12-də, On Əmrdə, valideynlərlə münasibətdə itaət deyil, hörmət etmək əmr olunur. Efeslilərə Məktubda itaət etmək əmri böyüklərə deyil, uşaqlara müraciətlə yazılmışdır.

Yaradılış 2:24-də Allah belə deyir: *"Buna görə də kişi öz ata-anasını tərک edib arvadına qovuşacaq..."* Ondan sonra kişi yeni bir ailənin başçısı olur. O artıq valideynlərinin himayəsi və ya nəzarəti altında deyildir. Qadın da artıq öz ərinin himayəsi və nəzarəti altındadır. Həm İsa, həm də Paul bunu Əhdi-Cədidə təsdiqləyir. (Matta 19:5 və Efeslilərə 5:31) Bunu dərk edən valideynlər böyümüş övladından uşaq olduğu, evlərində yaşadığı illərdəki kimi itaəti tələb etməzlər. Böyümüş övlad da başa düşər ki, o artıq ilk növbədə öz həyat yoldaşına və uşaqlarına görə məsuliyyət daşıyır.

Hörmətə gəlincə, hörmət ürəyin münasibətidir və kişi yaxud qadın ata-anasının evini tərک etdikdən sonra onlara hörmət etməyə son qoymamalıdır. Bu əmr Çıxış 20:12-də On Əmrdən biri olaraq ilk dəfə veriləndə yalnız uşaqlara deyil, hər kəsə ünvanlanmışdır. Matta 15:4-də İsa böyümüş adamlara müraciətlə valideynlərə hörmət etmək əmrini sitat gətirmişdir. Əslində Müqəddəs Kitab bizə hər kəsə hörmət göstərməyi öyrədir (Romalılara 12:10), lakin valideynlərimizə, çoxlu səhvlərə yol versələr belə, hörmət etməyimiz əmr olunur. Ürəkdən bağışlanma bizə bunu etməyə kömək edə bilər. Əgər onlar həqiqətən pis insanlardırsa, onlara güvənməli deyilik və bəlkə də onlara güvənə bilmərik, lakin nə olur-olsun onlardan pis danışmamalı və onlara qarşı hörmətsizcə rəftar etməməliyik. Allahın kəlamı onlara yaxşı olduqları təqdirdə hörmət etməyimizi əmr etməz, hər halda onlara hörmət etməyimizi tələb edər və bu tələbin həyatımızda sona çatacağı vaxt yoxdur.

14. Uşaqlarımıza hörmət və itaət etməyi öyrətmək – 2-ci hissə

Giriş:

Əgər uşaq itaətkardır və valideynlərinə hörmət edirsə, sizcə, onun davranışı və rəftarı necə olacaq?

İndi Paulun Efeslilərə və Kolosselilərə verdiyi öyüd-nəsihətlərə nəzər salaq.

Ey övladlar, Rəbdə olduğunuza görə ata-ananıza itaət edin. Bu haqdandır. (Efeslilərə 6:1)

Ey övladlar, hər işdə ata-ananıza itaət edin, çünki bu, Rəbbi razı salır. (Kolosselilərə 3:20)

1. Efeslilərə 6:1-i təkrar oxuyun. Bu ayəyə əsasən, uşaqlar niyə öz valideynlərinə itaət etməlidirlər?
2. Kolosselilərə 3:20-ni təkrar oxuyun. Bu ayə uşaqların öz valideynlərinə necə itaət etməyini tələb edir?
Niyə itaət etməli olduğunu deyir?
3. Bu ayələr uşaqlara ünvanlanır, lakin hamımız bilirik ki, uşaqlar təbiətən bu əmrlərə əməl etməzlər. Öz uşağınızın və ya uşaqlarınızın davranışını düşünün. Onların davranışı, yuxarıdakı "Müzakirə üçün sual"da təsvir etdiyiniz davranışdan necə fərqlənir?
4. Siz uşaqlarınıza itaətkar olmağı və sizə valideyn kimi hörmət etməyi öyrətdikcə aşağıdakı sualları özünüzdən soruşmalısınız:
  - Mən bunu yalnız öz həyatımı yüngülləşdirmək üçün edirəm?
  - Mən bunu başqalarının gözüne girmək üçün edirəm?

Efeslilərə 6:1-da deyilir ki, uşaqlar valideynlərinə itaət etməlidirlər, çünki "bu haqdandır". Kolosselilərə 3:20-də deyilir ki, uşaqlar valideynlərinə "hər işdə" itaət etməlidirlər, çünki "bu, Rəbbi razı salır". Bu bizim ali məqsədimizdir ki, uşaqlarımız Rəbbi razı salmaq üçün doğru olanı etsinlər.

Dua: Uşaqlarınızın hər biri haqqında düşünün və davranışları haqqında da düşünün. Sizcə, onlar hansı cəhətlərdən böyüməlidir? İndi onlar üçün dua etməyə vaxt ayırın. Müqəddəs Ruhdan diləyin ki, Allahı razı salmadıqları hər cəhətlərini və ürəklərinin dəyişməsi üçün Xilaskara ehtiyacları olduğunu onlara göstərsin. Onlara görə tez-tez dua edin. Əgər bir neçə uşağınız varsa, ayrı günlərdə hər birinə görə xüsusi olaraq dua etməyə vaxt ayıra bilərsiniz.

Mümkünsə, həyat yoldaşınızla bundan söhbət edin və buna görə onunla birlikdə dua edin.

15. Uşaqlarımıza hörmət və itaət etməyi öyrətmək – 3-cü hissə

Giriş:

Uşaqlar itaətsizdirsə, sizcə, bəzən valideynlər də bundan bir qədər cavabdehdirmi? Bundan necə cavabdeh ola bilərlər?

Aşağıdakı ayələri oxuyun.

Ey atalar, siz də övladlarınızı qəzəbləndirməyin, ancaq onları Rəbbin tərbiyə və öyüdü ilə böyüdün. (Efeslilərə 6:4)

1. Bu ayəyə əsasən, uşaqların itaətkar olması və öz valideynlərinə hörmət etməyi öyrənməyində valideynlərin rolu nədir?

Qeyd: Orijinalda (yunan mətnində) "atalar" olaraq işlənən söz əslində daha geniş şəkildə "valideynlər" mənasına gələ bilər. Yəni, analar da buna daxil edilə bilər.

2. Sizcə "övladlarınızı Rəbbin tərbiyə və öyüdü ilə böyüdün" sözünün mənası nədir?
3. Sizcə, valideynlər bəzən övladlarının itaət və hörmət etməyi öyrənmələrinə necə mane olurlar?
4. Bu suallar haqqında düşünə bilərsiniz:
  - Uşağım mənə itaətsiz olanda və ya cavab qaytaranda bu mənə məzəli gəlir və mən buna gülürəmmi?
  - O məni vuranda yaxud mənimlə hörmətsiz rəftar edəndə buna əhəmiyyət vermərəmmi?
  - Uşağımın itaət etməyini tələb edirəmmi, yoxsa onun üçün bəhanə tapıram? ("O hələ uşaqdır!")
  - O tələb etdiyim işi etmək istəməyəndə mən özüm etsəm daha asan olar deyib o işi özüm edirəmmi?
  - O dediyimi tələb etdiyim vaxtda etmək istəmirsə, bunu istədiyi vaxt etməyinə icazə verirəmmi?
  - Tələb etdiyim işlərdə mənə qismən itaət edərsə, itaət etmədiyi işlərə laqeyd yanaşırammi?
5. 4-cü hissədəki sualları yavaş-yavaş, dərin düşünərək bir daha oxuyun. Bu şeylər uşağınızın Allahı razı salan itaəti öyrənməyinə necə mane olur?

Dua: Bu dərstdə öyrəndiyimiz həqiqətlərə əsasən uşaqlarınızın hörmət və itaət etməyi öyrənməsi üçün onlarla rəftarınızda nə dəyişdirə bilərsiniz? İndi duaya bir az vaxt ayırın, bu məsələlərdə dəyişilməyi Allahdan diləyin.

16. Kötəyin dəyəri – 1-ci hissə

Giriş:

Valideynlər uşaqlarını tərbiyələndirmək üçün hansı üsullardan istifadə edirlər? Sizcə, hansı üsullar ən effektivdir?

Uşağınız artıq körpə deyildirsə, siz yəqin bilirsiniz ki, uşaqlar təbiətə valideynlərinə itaət etməyi sevməzlər! Bütün uşaqların azad iradəsi vardır, hər uşaq Adəmlə Həvvadan nəsildən-nəslə keçən günahlı təbiətinin təsiri altında olmuşdur. Biz uşaqlarımıza ürəkdən itaətkar olmaqda kömək etməyin əhəmiyyətindən danışıbmışıq, amma bunu necə edə bilərik?

Uşağımız inadkar olanda, qulaq asmağı qətiyyənlə rədd edəndə, biz nə edə bilərik? Bu və növbəti dərslərdə Allahın kəlamının valideynlərə bu barədə nə öyrətdiyinə baxacağıq.

Süleymanın Məsəllərində uşaqlarımızın tərbiyə öyrənməsi üçün kötəkdən istifadə etmək məsləhət görülür. **Aşağıdakı ayələri oxuyun.**

Oğlundan kötəyi əsirgəyən sanki ona nifrət edər, oğlunu sevən ona düzgün tərbiyə verər. (Süleymanın Məsəlləri 13:24)

Ümid varkən oğluna tərbiyə ver, ölümünə bais olma. (Süleymanın Məsəlləri 19:18)

1. Sevginin tərbiyə ilə necə əlaqəsi vardır? (Sül. 13:24)
2. Tərbiyənin əskikliyində nifrət necə ifadə olunur?
3. Uşaqlarınıza tərbiyə vermirsinizsə, sizcə bu onların ölümünə (ya fiziki, ya da ruhani, əbədi ölümünə) necə bais ola bilər? (Sül. 19:18)

Səfehlik uşağın qəlbindən yapışar, kötəklə tənbeh ediləndə bu ondan uzaqlaşar. (Süleymanın Məsəlləri 22:15)

4. Bu ayəyə əsasən, kötəklə tənbehin məqsədi nədir?

[13]Uşağa tərbiyə ver, bundan vaz keçmə, tərbiyə kötəyi ona ölüm gətirməz. [14]Əgər sən onu kötəkləsən, canını ölümlər diyarından xilas edərsən. (Süleymanın Məsəlləri 23:13-14)

5. Bu ayələr sizi, uşağınız ağlasa və müqavimət göstərsə belə, onu cəsərət və ardıcılıq ilə tərbiyə etməyə necə ruhlandırır?

(Qeyd: 31-cu səhifədə məhəbbətlə tərbiyə vermək və uşağa qarşı zorakılıq arasındakı fərq haqqında mütləq oxuyun.)

6. Sül. 23:14-ə əsasən, tərbiyənin ən ciddi məqsədi nədir? Həmçinin yuxarıda Sül. 19:18-i təkrar oxuyun.

Dua: Bir neçə dəqiqə uşaqlarınıza necə tərbiyə verdiyinizi düşüncəyə verin. Tərbiyənin ardıcılığını və onları Allahın həyatverici yolunu sevməyi öyrəndiribmi? Böyümək istədiyiniz hər cəhətdə Allahın köməyi üçün dua edin. Uşağınıza tərbiyə vermək sizə çətin gəlirsə, Allahın sizə bu işdə güc verməsi üçün dua edin.

Süleymanın Məsəllərində haqqında danışılan "kötək" nədir?

İbranicə mətndən "kötək" olaraq tərcümə olunmuş söz sadəcə olaraq "çubuq" mənasına gəlir. Çubuğun böyüklüyü, şəkli və s. bildirilmir. Beləliklə, valideynlər öz uşaqlarının səhvlərini düzəltmək üçün nə ilə "kötək" vurmağı qərara alarkən hikmətli və çox diqqətli olmalıdır. Süleymanın Məsəllərində kötək barəsində yazılmış hər cümləni gözdən keçirdiyimiz vaxt müəllifin ağrı verəcək bir şeydən danışdığını anlayırıq. Uşağın itaət etməyinə nail olmaq üçün ona çox vaxt ağrı vermək lazım olur. Lakin uşağı yaralayana, bədənindən qan axana qədər döyməkdə bir zərrə qədər məhəbbət və xeyirxahlıq yoxdur. Uşağı asanlıqla zədələmə biləcək həssas yerlərinə vurmaq olmaz. Bu, uşağa qarşı zorakılıq adlanır.

Bir çox valideyn taxta qaşığı kimi bir şeylə uşağın ombasına və ya popasına vurur. Beləcə uşağa ağrı verilir, lakin ağrı tez kəsilir və uşaq zədələnmir. Valideyn bunu qəzəblə deyil, uşağı doğru olanı etməyə həvəsləndirmək arzusu ilə edərsə, buna məhəbbətlə tərbiyə vermək deyərlər.

Bəzi valideynlər düşünürlər ki, uşağı vurmaq olmaz. Bu dərslərin məqsədi hansısa tərbiyə üsulunu təbliğ etmək deyil, ancaq Allahın kəlamının nə dediyinə baxmaqdır. Valideynlər uşaqlarına necə tərbiyə verəcəkləri barədə öz aralarında qərara gəlməlidirlər, lakin effektiv olan bir üsul seçməlidirlər. Onların tərbiyəsi uşağın doğru olanı seçməyinə, pisləyə nifrət etməyinə kömək etməlidir. Balaca uşaqlar hələ məntiqli düşünə bilmirlər. Bu məqsədə nail olmaq üçün çox vaxt uşağa yüngül fiziki ağrı verəcək bir şey lazım olur. Süleymanın Məsəlləri kitabının müəllifi uşağa ağrı vermək barəsində heç tərəddüd etmir.

Əlbəttə, biz xatırlamalıyıq ki, uşaqlarımızın yanlış davranışını düzəltmək yetərli deyildir. Bundan əlavə onlara Allahın yolunu öyrətməliyik. Uşaqlarımızın ürəklərini Allaha cəlb etmək üçün dua edib çalışmalıyıq. 4-cü bölmədə bunu daha ətraflı nəzərdən keçirəcəyik.

17. Kötəyin dəyəri – 2-ci hissə

Giriş:

Uşağınızdan zövq alırsınızmı? Uşağınızın ürəyinizi sevindirdiyi vaxtı düşünün.

Gəlin, Süleymanın Məsəllərinin tərbiyə haqqında daha nə dediyinə baxaq.

Kötək və məzəmmət hikmət gətirər, özbaşına qalan uşaq anasını rüsvay edər. (Süleymanın Məsəlləri 29:15)

1. Kötəyin və məzəmmətin nəticəsi nə olacaq? Sizcə, bunlar necə hikmət gətirər?

2. "Özbaşına qalan" uşaq valideynlərini necə rüsvay edə bilər?

Oğluna tərbiyə ver ki, canın dinc olsun, könlün bundan ləzzət alsın. (Süleymanın Məsəlləri 29:17)

3. Bu uşaq 15-ci ayədə oxuduğumuz "özbaşına qalan uşaq"dan necə fərqlənir?

4. Süleymanın Məsəllərindən yuxarıdakı ayələri təkrar oxuyun, 16-cı dərstdəki (aşağıda) ayələri də oxuyun. Bu ayələrdə bəhs edilən tərbiyənin müxtəlif hədəflərini və ya nəticələrini sadalayın.

Oğlundan kötəyi əsirgəyən sanki ona nifrət edər, oğlunu sevən ona düzgün tərbiyə verər. (Süleymanın Məsəlləri 13:24)

Ümid varkən oğluna tərbiyə ver, ölümünə bais olma. (Süleymanın Məsəlləri 19:18)

Səfehlik uşağın qəlbindən yapışar, kötəklə tənbeh ediləndə bu ondan uzaqlaşar. (Süleymanın Məsəlləri 22:15)

[13]Uşağa tərbiyə ver, bundan vaz keçmə, tərbiyə kötəyi ona ölüm gətirməz. [14]Əgər sən onu kötəkləsən, canını ölümlər diyarından xilas edərsən. (Süleymanın Məsəlləri 23:13-14)

5. Sizin məqsədləriniz Süleymanın Məsəllərində bildirilən məqsədlərlə eynidirmi?

Bu məqsədlərə çatmaq üçün indi nə edirsiniz?

Nəyi başqa cür etməyə başlamalısınız?

Dua: Uşaqlarınızın hikmətli olması və əbədi ölümdən xilas olması üçün onlara nə vaxt və necə tərbiyə vermək barəsində sizə hikmət verib doğru yol göstərməsi üçün Allaha dua etməyə vaxt ayırın.

18. Uşaqlarımızı inkişaf etdirmək

Giriş:

Süleymanın Məsəlləri uşaqlarınıza hikmətli olub xilas olmaları üçün məhəbbətlə tərbiyə verməyi öyrədir. Bu, uşağın davranışına hirsələnərək onu incitmək məqsədilə vurmaqdan necə fərqlənir? Bu, uşağı başqalarının yanında utandırmaqdan necə fərqlənir?

Biz, valideynlər, bəzən uşaqlarımızı müəyyən şəkildə davranmağa məcbur etməyə çalışırıq. Onlara qəzəblə sərt cəza vermək istəyirik. Lakin Yaqub 1:20-də Kəlam bizə öyrədir ki, "...*insanın qəzəbi Allahın salehliyini hasil etmir*". Gəlin yenə Həvari Paulun Məktublarına nəzər salaq və orada bu barədə nə deyildiyini öyrənək.

Aşağıdakı iki ayəni oxuyun.

Ey atalar, siz də övladlarınızı qəzəbləndirməyin, ancaq onları Rəbbin tərbiyə və öyüdü ilə böyüdüün. (Efeslilərə 6:4)

Ey atalar, övladlarınızı incitməyin, yoxsa cəsarətləri qırılır. (Kolosselilərə 3:21)

1. Valideynlərin "övladlarını qəzəbləndirdiyi" bəzi hərəkətləri nələrdir? (Ef. 6:4) Aşağıda sadalananlar uşağın qəzəblənməyinə necə səbəb ola bilər?
  - Uşaqla ədalətsiz rəftar
  - Sözlərinizlə və ya fiziki zorakılıqla ona sərt davranmaq
  - Onu başqalarının yanında utandırmaq
2. Siz uşaq olanda sizi qəzəbləndirən şeylər var idimi?
3. Valideynlər bəzən uşaqlarının "inciməyinə" və "cəsarətlərinin qırılmağına" necə səbəb olurlar? (Kol. 3:21) Valideynlərin buna səbəb olan bəzi hərəkətləri aşağıda sadalanır.
  - Bir işi kamil şəkildə etməyən uşağı alçaltmaq və ya ona qışqırmaq
  - Etdiyi və ya etmədiyi şeylərə görə onu həmişə tənqid etmək
  - Ona qarşı tez-tez səbirsiz olmaq
  - Ona qarşı etmək
  - Uşaq haqqında ya özünə, ya da başqalarına tez-tez mənfi danışmaq
  - Öz evində məhəbbətlə yaşayan bir yuva əvəzinə qayda-qanunla yaşayan bir idarə yaratmaq
  - Öz təcrübənizdən başqa misallar ağılınıza gəlirmi?
4. Öz evinizi düşünün. Övladlarınızı qəzəbləndirməkdən təqsirkarsızınızı?

Bəzən onların cəsarətinin qırılmağına səbəb olan şeyləri söyləyir və ya edirsinizmi?

Dua: İndi Müqəddəs Ruhu dəvət edin ki, ürəyinizi sınaqdan keçirsin. Əgər hansı yollasa uşağınızı qəzəbləndirmisinizsə və ya cəsarətinin qırılmasına səbəb olmusunuzsa, Allahın sizi bağışlamasını diləyin. Lazımdırsa, uşağınızın yanına gedin və ondan sizi bağışlamasını istəyin. Allahdan diləyin ki, uşaqlarınızı məhv etmək əvəzinə onları ruhlandırmaq və inkişaf etdirmək yollarını öyrətsin.

Qeyd: Əgər nə vaxtsa öz uşağınıza qarşı etmişinizsə, o sözlərinizdə şəər qüvvəsinin olduğunu anlamalısınız. Lakin İsayə tərəf dönüb bağışlamasını dilərsəniz, o qüvvə dağıdıla bilər. İsanın qüvvətli adı ilə dua edin, yanınıza gəlməsini və nə vaxtsa söylədiyiniz o şəər sözlərin qüvvəsinin qırılmasını Ondan diləyin. Əgər o sözləri uşağınızın önündə danışmışınızsa və uşağınız bunu anlayacaq qədər böyükdürsə, ondan da üzr istəməlisiniz. Axırda o uşağınıza xeyir-dua elan edin!

19. Uşaqlarımızı sözlə inkişaf etdirmək

"Ölüm və həyat dilin əlindədir..." Süleymanın Məsəlləri 18:21

Giriş:

Na vaxtsa cəsarətiniz qırılanda birinin sizi sözlə ruhlandırtdığını yada sala bilərsiniz? O vaxt özünüzü necə hiss etdiniz?

Hamımıza başqalarının sözləri təsir etmişdir. Biz yorğun olanda və ya cəsarətimiz qırılanda müsbət sözlər bizə yeni güc verə bilər, mənfi sözlər isə özümüzü dəyərsiz və ya ümitsiz hiss etməyimizə səbəb ola bilər. Biz, valideynlər, dərk etməliyik ki, danışdığımız sözlər və bunları necə danışmağımız uşaqlarımıza çox güclü təsir edə bilər. Bunların nəticəsində uşaq ya Allahın onun üçün planlaşdırdığı hər şeyə nail olacaq ya da dərindən qorxular və yaralar ilə yaşayacaq.

Süleymanın Məsəllərinin bunu düşünməyimizə kömək edən bəzi ayələrini gözdən keçirək.

Düşünmədən danışanın dili qılnc kimi yaralar, hikmətlinin dili isə insanları sağaldar. (Süleymanın Məsəlləri 12:18)

1. Danışmazdan əvvəl düşünməsək, kobud danışmaq çox asandır. Bu ayədə düşünmədən danışılan dili nəyə bənzədilir?
2. Hikmətlinin dili necə fərqlidir?

Şəfa gətirən dil həyat ağacıdır, əyri dil ürək qırar. (Sül. 15:4)

3. Yuxarıdakı ayənin bəhs etdiyi iki danışmaq tərzini müqayisə edin. Hər birinin nəticəsi nədir?

Siz bəzən uşağınızın ürəyini qırmaqdan təqsirkarsınız mı?

Xoş sözlər sanki pətəkdə baldır, cana şirinlik, sümüklərə şafadır. (Sül. 16:24)

4. Xoş sözlər nəyə bənzədilir? Bu ayəyə əsasən, biz bu cür sözlərdən nə gözləyə bilərik?

Dilə hakim olmaq asan deyildir, amma bunu öyrənmək son dərəcə mühümdür. Öz uşaqlarınıza dediyiniz sözləri düşünün. Sözləriniz uşağın incə ruhuna həyat, sağlamlıq və şirinlik verirmi, yoxsa ruhunu sındırır mı?

Dua: Dilinizə hakim olmaq üçün Allahdan kömək diləyin, belə ki uşaqlarınıza, hətta səhvlərini düzəldər və tərbiyə verərkən belə, yalnız həyat verən sözləri deyəsınız.

İndidən uşaqlarınızı müntəzəm olaraq sözlərinizlə ruhlandırmağa və onlara xeyir-dua verməyə başlayın. Həmçinin onların həyatında xeyir-dua üçün tez-tez dua edin. (Duada istifadə edə biləcəyiniz ayələr üçün bax: **Əlavə A, səh. 71.**)

Ağzını açanda hikmət axır, dilindən sədaqət təlimi çıxır. (Sül. 31:26)

20. Allah Öz övladlarını məhəbbətlə tərbiyələndirir

Giriş:

Sizcə, Allah bizi hansı yollarla tərbiyələndirir?

Müqəddəs Kitabda Allahın həm fərdləri, həm də millətləri tərbiyələndirdiyini oxuyuruq. Niyə Allah bizi tərbiyələndirir? Bizi tərbiyələndirməkdə məqsədi nədir? Gəlin, aşağıdakı ayələri nəzərdən keçirib hamımızın Kamil Atamızdan nə öyrənə biləcəyimizi görək.

İbranilərə Məktubdan aşağıdakı ayələri oxuyun.

[5]Sizə oğul deyib verilən bu nəsihəti unutdunuz: “Oğlum, Rəbbin verdiyi tərbiyəyə xor baxma, Onun məzəmmətindən ruhdan düşmə. [6]Çünkü Rəbb sevdiyini tərbiyələndirər, qəbul etdiyi hər oğulu döyər”. [7]Tərbiyəyə tab gətirin. Allah sizinlə övladları kimi rəftar edir. Elə bir oğul varmı atası onu tərbiyələndirməsin? [8]Hər kəs üçün ümumi olan tərbiyədən məhrum olsanız, deməli, siz oğul yox, qeyri-qanuni övladsınız. [9]Həm də əgər bizi tərbiyələndirən cismani atalarımıza hörmət ediriksə, ruhani Ataya daha çox tabe olaraq yaşamaq deyilikmi? [10]Atalarımız bizi qısa bir müddətə öz dərk etdikləri kimi tərbiyələndirdilər. Amma Allah Onun müqəddəsliyinə ortaqlaşmaq deyər bizi xeyrimiz üçün tərbiyələndirir. [11]Hər tərbiyə isə indiki vaxt sevinc deyil, kədər verən bir şey kimi görünür, amma sonradan bu yolda yetişdirilənlərə salehliyin dinclik səmərəsini hasil edir. (İbranilərə 12:5-11)

1. 10-cu ayəyə əsasən, Allah bizi nə üçün tərbiyələndirir?
2. 6-8-ci ayələri təkrar oxuyun. Onun tərbiyələndirməsi bizi sevdiyini və qəbul etdiyini necə göstərir?
3. Allahın bizə verdiyi tərbiyənin nəticəsi nədir? (11-ci ayə)
4. Siz uşaqlara verdiyiniz tərbiyənin hansı nəticəsini görmək istəyərdiniz?
5. Uşaqlarınıza verdiyiniz tərbiyə haqqında düşünün. Onları sevdiyiniz üçün tərbiyələndirirsiniz?

Onlar məhəbbətinizdən bunu etdiyinizi bilirlərmi? Bunu necə bilirlər?

Dua: Bir valideyn kimi uşaqlarınızı tərbiyələndirərkən daha çox Məsihə bənzəməyiniz üçün özünüza görə dua edin. Hansı cəhətdən dəyişməlisiniz? Allahdan diləyin ki, uşaqlarınızın səhvlərini düzəltməyə məcbur olanda belə, onları nə qədər sevdiyinizi və qəbul etdiyinizi onlara göstərməyinizə kömək etsin.

Mümkünsə, bunu həyat yoldaşınızla müzakirə edin və bir-biriniz üçün dua edin.

21. Lütf ilə dolu valideynlər olmaq

Giriş:

Sizcə, "lütf" sözünün mənası nədir? Siz öz həyatınızda Allahın lütfünü necə görmüsünüz?

Keçən dərslərdə valideynlərin öz uşaqlarını tərbiyələndirməsinin əhəmiyyətindən danışmışdıq. Buna etinasız yanaşmaq olmaz! Lakin gördüyümüz hər işdə Səməvi Atamızın bizimlə, Öz uşaqları ilə necə rəftar etdiyini yadda saxlayaq.

Lütf: Allahın insana və ya insanların bir-birinə layiq olmadığı halda göstərdiyi xeyrxahlıq və ya mərhəmət

Yəhyanın Müjdəsinin ilk fəslindən aşağıdakı ayələri oxuyun.

[14]Kəlam başər olub, lütf və həqiqətlə dolu olaraq aramızda məskən saldı; biz də Onun ehtişamını – Atadan gələn vahid Oğulun ehtişamını gördük... [16]Hamımız Onun bütövlüyündən lütf üstünə lütf aldığımızı... [17]Qanun Musa vasitəsilə verildi, lütf və həqiqət isə İsa Məsih vasitəsilə gəldi. (Yəhya 1:14,16,17)

1. 14-cü ayəni bir daha diqqətlə oxuyun. İsa hansı şeylərlə dolu idi?
2. İsanın yer üzünə lütf və həqiqət ilə gəlməsi şəxsən sizin üçün nə mənə verdiyini bir neçə dəqiqə düşünün. Niyə gündəlik həyatınızda bunların hər ikisinə ehtiyacınız vardır?
3. 16-cı ayəni təkrar oxuyun. Siz öz həyatınızda "lütf üstünə lütf" aldığınızı necə görmüsünüz?
4. Allahın sizə göstərdiyi lütf Ona daha çox bənzəməyinizə necə kömək olmuşdur?
5. İndi 17-ci ayəni nəzərdən keçirin. Musa vasitəsilə nə verildi? İsa Məsih vasitəsilə nə gəldi?

Əlbəttə, hər evin sülhü və nizamı üçün öz qanunları (riayət ediləcək qaydaları) olmalıdır. Lakin hər uşaq həmçinin bilməlidir ki, o səhv edəndə bağışlanacaq, seviləcək, qəbul ediləcək. Uşağımız özümüz kimi günaha batmış, mərhəmətə və lütfə böyük ehtiyacı olan insandır. Səməvi Atamızın bizə mərhəmət etməyini istədiyimiz kimi, uşaqlarımıza qarşı ürəyimizdə mərhəmət hissi olmalıdır.

6. Öz ailənizi düşünün. Ailənizin əsası qanun yoxsa lütfdür?

Sizcə, uşaqlarınıza göstərdiyiniz lütf onların İsayə daha çox bənzəmələrinə necə kömək edə bilər?

Dua: Bir dəqiqə səssiz qalın, Müqəddəs Ruhun ürəyinizə danışmağına imkan verin. Uşaqlarınıza lütf göstərməkdə necə böyüməlisiniz? Sizə göstərdiyi lütf üçün Allaha şükür edin.

22. Uşaqlarımıza necə lütf göstərə bilərik?

"İnsanların sizinlə necə rəftar etməsini istəyirsinizsə, siz də onlarla elə rəftar edin..." Mat. 7:12

Giriş:

Mərhəmətə layiq olmadığınız vaxt kiminsə sizə mərhəmət göstərdiyinizi yada sala bilərsiniz?

"Lütf" anlayışı xeyirxahlıq, bağışlama, səbir, mehribanlıq kimi çox şeyi əhatə edir. Həvari Paulun Məktublarından aşağıdakı ayələr lütf ilə dolu valideyn olmaq üçün praktiki yolları görməyimizə kömək edə bilər.

Aşağıdakı üç parçanı oxuyun.

Məhəbbət səbirli, xeyirxahdır... O hər şeyə qatlaşar, hər şeyə inanar, hər şeyə ümid bəsləyər, hər şeyə dözər. (1-ci Korinfilərə 13:4,7)

Amma bir-birinizə qarşı xeyirxah, rəhmli olun və Allah Məsihdə sizi bağışladığı kimi siz də bir-birinizi bağışlayın. (Efeslilərə 4:32)

[12]Beləliklə, Allahın seçilmişləri, müqəddəsləri və sevimliyə kimi ürək mərhəməti, xeyirxahlıq, itaətkarlıq, həlimlik və səbirə bürünün.

[13]Bir-birinizə dözüün və birinizin digərindən şikayəti varsa, bağışlayın. Rəbb sizi bağışladığı kimi siz də bağışlayın. [14]Bütün bunlardan əlavə, kamil birliyin bağı olan məhəbbətə bürünün. (Kolosselilərə 3:12-14)

1. Yuxarıdakı ayələri təkrar oxuyun. Bu ayələrə əsasən başqaları ilə necə rəftar etməliyik?
2. Bu ayələrdə hansı xüsusiyyətlər təkrarlanır?
3. Uşaqlarınızla münasibətləriniz haqqında düşünün.
  - Onlara qarşı səbirli olursunuz, yoxsa onları tez günahlandırır, mühakimə edirsiniz?
  - Siz tez bağışlayırsınız?
  - Allah zəifliklərinizdə sizə mərhəmət etdiyi kimi siz də onların zəifliyində onlara mərhəmət edirsiniz?

Dua: Allahın sizə xüsusilə çarmıxa çəkilən İsanın qurbanı ilə göstərdiyi mərhəmət və xeyirxahlıq haqqında düşünün. Siz Allahın mərhəmətinə və xeyirxahlığına layiqsiniz? Yuxarıda bəhs edilən xüsusiyyətləri uşaqlarınıza göstərmədiyiniz üçün duada Allahdan sizi bağışlamasını diləyin. Lütf ilə seçilən bir valideyn olmaq üçün Allahdan kömək diləyin.

IV. Öyüd: Allahı tanımağın açarı

"Onları Rəbbin tərbiyə və öyüdü ilə böyüdü". (Efeslilərə 6:4)

Biz Allahın kəlamının uşaqlarımıza tərbiyə vermək barəsində nə öyrətdiyini nəzərdən keçirmişik, indi isə uşaqlarımıza öyüd-nəsihət verməyin mənasını nəzərdən keçirəcəyik. Tərbiyə və öyüd həmişə yan-yanı olmalıdır. Uşaqlarımızın səhv hərəkətlərini düzəltmək yetərli deyildir, onlara həmçinin Allahın kəlamında olan həqiqəti öyrətməliyik. Əgər biz uşaqlarımıza kiçik yaşından Allahın xeyirxahlığını və Allahla yaşamağın xeyir-duasını görməkdə kömək etsək, onlar böyüyəndən sonra əksər hallarda öz həyatını Allaha həsr etməyə hazır olurlar.

Buradakı dərslərdən əlavə, uşaqlarımız Allah haqqında daha çox şeylər öyrənə bilirlər. Uşaqlarımız hikmətdə, dərrakədə böyüdükcə Əhdi-Cədidi və Əhdi-Ətiqi onlarla birlikdə öyrənmək istəyə bilərsiniz. Üstəlik Allahın kəlamını özbaşına öyrənsinlər deyər onları ruhlandırma bilərsiniz. Uşağınız Allahın kəlamını sevsə, ömrünün sonuna qədər Rəbdə böyüməyə davam edəcək.

Əlavə B, səh. 72-də bu kitaba daxil olmayan uşaqlarınızla birlikdə öyrənə biləcəyiniz bəzi mühüm mövzular verilir.

23. Uşaqlarımıza Allahın Kəlamını öyrətmək niyə önəmlidir?

Giriş:

Sizcə, niyə həyatımız yaxşı və firavan keçdiyi vaxt biz Allahı asanlıqla unuda bilərik?

İsrail xalqı əsrlər boyunca Misirdə kölə olmuşdu. Allah onları azad edib vəd etdiyi torpağa aparmaq üçün Musanı göndərdi. Qanunun Təkrarı Kitabı Musanın Vəd olunmuş torpağı ələ keçirməyə hazırlaşan İsrail xalqına xəbərdarlıq və təşviq sözlərindən ibarət olan son müraciətidir. Musa bilirdi ki, xalq yeni ölkədə məskunlaşandan sonra insanların ürəkləri asanlıqla Allahdan uzaqlaşmağa bilər. Buna görə Musa onların Allahla yaşadıkları bütün təcrübələrini, Allah haqqında əldə etdikləri bütün bilikləri gələcək nəsillərə ötürmənin əhəmiyyətini vurğuladı.

Qanunun Təkrarından aşağıdakı ayələri oxuyun.

[9]Ancaq diqqətli olun. Gözünüzlə gördüklərinizi unutmamaq və ömür boyu yaddan çıxarmamaq üçün böyük səy göstərin. Bunları övladlarınıza, nəvələrinizə öyrədin. [10]Xorevdə Allahınız Rəbbin önündə dayandığınız günü xatırlayın. O zaman Rəbb mənə dedi: "Xalqı Mənim üçün bir yerə topla. Mən Öz sözlərimi onlara eşitdirəcəyəm. Belə ki yer üzərində yaşadıkları müddətdə yalnız Məndən qorxmağı öyrənsinlər və övladlarına öyrətsinlər". (Qan. 4:9-10)

1. 9-cu ayəni təkrar oxuyun. Musa xalqı Allahın onların arasında etdiyi işləri unutmalarını deyərək hansı qüvvətli sözlərlə təşviq edirdi? Onun dediyinə görə, xalq diqqətli olmasa başına nə gələ bilər?
2. Musanın müraciət etdiyi nəsil Rəbbin çoxlu qüvvətli işlərini görmüşdü. Onlar öz tarixinin bu mühüm hissəsini gələcək nəsillər üçün də qoruyub saxlamaqdan ötrü nə edə bilərlər? (9-cu ayə)
3. 10-cu ayəni təkrar oxuyun. Allah Xorev dağında Öz xalqına təkrar xitab edəndə onlar və övladları üçün məqsədi nə idi?

(Qeyd: Xorev dağında baş verən hadisələr haqqında Çıxış 19-cu fəsildə daha ətraflı oxuya bilərsiniz.)

4. Sizcə, "Allahdan qorxmaq" nə deməkdir? (Rəbb qorxusunu daha yaxşı anlamaq üçün 42-ci səhifəyə müraciət edin)
5. Sizcə, niyə onların və övladlarının yaşadıkları müddətdə Allahdan qorxmağı öyrənməsi vacib idi?

6. Siz Allahdan qorxursunuz? Allahın sizin üçün etdiklərini və İsanın sizi necə günahlarınızdan xilas etdiyini heç vaxt yaddan çıxarmamaq üçün "böyük səy göstərmək"dən ötrü nə edirsiniz?

Bu mühüm dərsləri övladlarınıza da öyrətmək üçün nə edirsiniz?

Dua: Allahdan qorxmağı öyrənmək üçün özünü və ailənizi görə dua edin. Bunu öyrənsəniz, növbəti səhifədə təsvir edildiyi kimi, pisliliyə nifrət edəcəksiniz, hikmətli və tam arxayın olacaqsınız, həyat qaynağını əldə edəcəksiniz.

"Rəbb qorxusu" nədir?

"Allahdan qorxmaq" Allahın kainatın Yaradanı, bütün qüdrətin və səlahiyyətin Sahibi olduğunu dərk etmək deməkdir. Bir gün Allah bizi mühakimə edəcək və Ona heç bir rüşvət verə bilməyəcəyik, Onu heç cür aldada bilməyəcəyik. Onun qarşısında hər şey açıq-aşkardır. Zəbur 96:9, Allaha səcdə edənlərə *"Onun hüzzurunda lərzəyə gəlin!"* deyər buyurur. Bu ayələr bizə Rəbb qorxusunu dərk etməkdə kömək edə bilər:

- *Qoy bütün dünya Rəbdən qorxsun, bütün yer üzünün əhalisi Onu şərəfləndirsin. (Zəbur 33:8)*
- *Rəbb qorxusu pisliyə nifrət etməkdir... (Süleymanın Məsəlləri 8:13)*
- *Rəbb qorxusu hikmətin başlanğıcıdır (Sül. 9:10)*
- *Rəbdən qorxan tam arxayındır (Sül. 14:26)*
- *Rəbb qorxusu həyat qaynağıdır, insanı ölüm tələsinə düşməkdən geri qaytarır. (Sül. 14:27)*
- *Rəbb qorxusu safdır, əbədi yaşayır... (Zəbur 19:9)*

Rəbb qorxusu təkcə Əhdi-Ətiqə aid bir şey deyildir. Əhdi-Cədid dövründəki imanlılar da Allahdan qorxmağın əhəmiyyətini görmüşlər.

- *Beləcə bütün Yəhudeya, Qalileya və Samariyadakı imanlılar cəmiyyəti əmin-amanlığa çatdı. İnkişaf edən və Rəbb qorxusu içində yaşayan cəmiyyət Müqəddəs Ruhun ürəkləndirməsi ilə sayca artırdı. (Həv. 9:31)*
- *Çünki hər birimiz bu bədəndə olanda etdiyimiz əməllər pis də olsa, yaxşı da olsa, onların əvəzini almaq üçün Məsihin hökm kürsüsü önünə çıxmalıyıq. Demək, Rəbdən qorxmanın nə olduğunu anladığımız üçün insanları inandırmağa çalışırıq. (2Kor. 5:10-11)*
- *Mələk uca səslə deyirdi: "Allahdan qorxun, Ona izzət verin! Çünki Onun mühakimə edəcəyi vaxt gəldi..." (Mələk bunu zamanın sonunda danışır - Vəhy 14:7)*

- *Taxtdan da belə bir səs gəldi: "Ey Onun bütün qulları, böyükdən kiçiyə qədər Ondan qorxanlar, Allahımızı mədh edin!" (Vəhy 19:5)*

Biz Allahın əzəmətini, müqəddəsliyini dərk edib hüzzurunda heybətlə dayanırıq, ancaq Allahdan qorxmaq Ondan qaçıb gizlənmək demək deyildir. Biz günahımız üzündən özümüz Allahın hüzzuruna gələ bilməsək də, bir vasitəçimiz var, bizi pak edən Xilaskarımız İsa (İbranlılara 4:16). Buna görə də biz, bizi sevən (Yəhya 3:16) Atamıza (Matta 6:9) cəsarətlə yaxınlaşa bilərik.

24. Evinizdə ən vacib yeri Allah və Kəlamı tutsun!

Giriş:

Sizin ailənizdə gün ərzində hansı mövzulardan ən tez-tez danışılır? Allahdan, xeyirxahlığından, əzəmətindən və Onun yolunda əldə etdiyimiz sevincdən nə qədər tez-tez danışırınsınız?

Qanunun Təkrarından aşağıdakı ayələri oxuyun.

[4]Dinlə, ey İsrail! Allahımız Rəbb yeganə Rəbdir. [5]Allahın Rəbbi bütün qəlbinlə, bütün varlığını, bütün gücünlə sev. [6]Bu gün sənə əmr etdiyim bu sözlər ürəyində kök salsın. [7]Bunları övladlarının şüuruna yaxşı-yaxşı yerit. Evində oturanda, yol gedəndə, yatanda, duranda bunlar barədə danış. [8]Onları yazıb qoluna bir nişan kimi, gözlərinin arasına alın bağı kimi bağla, [9]evlərinin qapı çərçivələrinə və darvazalarına yaz. (Qanunun Təkrarı 6:4-9)

1. 5-ci ayəni təkrar oxuyun. Onların Allahı necə sevməli olduqlarını təsvir edin. (Matta, Mark və Lukanın Müjdə kitablarında İsa bu ayəni ən böyük əmr kimi sitat gətirir.)
2. Onlar Musanın verdiyi bu əmrlərlə nə etməlidirlər? (ayələr 6-9)
Allahın kəlamlarından danışacaqları müxtəlif zamanların hamısını sadalayın. (7-ci ayə)
3. Bu ayələri oxuyandan sonra necə düşünürsünüz, Allahın kəlamının gələcək nəsillərə ötürülməsində valideynlərin məsuliyyəti nədir? (Xüsusilə bax: 7-ci ayə).
4. Sizcə, Musanın İsrailə bu ayələrdə verdiyi öyüd-nəsihət bu gün hələ də bizə aiddirmi? İndi bir neçə dəqiqə bu ayələri öz ailənizdə necə tətbiq edə biləcəyinizi düşünün.
5. Əgər siz bu ayələrdə əmr olunduğu kimi öz ailənizdə Allahın kəlamına həmişə ən vacib yeri versəniz, bu, ailənizin Allahı bütün ürəyi ilə sevməsinə necə kömək edəcək?

Dua: Yuxarıda 5-ci ayədə təsvir olunan Allah sevgisi sizdə varmı? Allah sevgisində necə böyümək istəyirsiniz? İndi buna görə dua edin. Həmçinin dua edin ki, Allahın və Kəlamının evinizdə ən vacib yeri tutması üçün nə edə biləcəyinizi Allah Özü sizə göstərsin.

Məsihin evinizdə ən vacib yeri tutmağına dair məsləhətlər üçün bax: **Əlavə C, səh. 73.**

25. Uşaqlarımıza qulaq asmağı öyrətmək

Giriş:

Nə vaxt ilk dəfə Allahın sizinlə danışdığını anladınız? O sizinlə necə danışdı: Kəlamı vasitəsilə, bir adamın dili ilə, bir görüntüdə yaxud rüyada, yoxsa başqa bir yolla? Siz Ona necə cavab verdiniz?

Süleymanın Məsəllərində valideynlərin öz uşaqlarına təlim verməsi haqqında çox şey yazılıb. Ayələrin çoxu oğullara ünvanlanıb, lakin bunlar, şübhəsiz, bütün övladlarımıza aiddir.

Aşağıdakı ayələri oxuyun.

[8]Oğlum, ata tərbiyəsinə qulaq as, ananın öyrətdiklərini kənara atma.

[9]Onlar başını gözəl çələng kimi, boynunu boyunbağı kimi bəzər.

(Süleymanın Məsəlləri 1:8-9)

[1]Ey oğullar, atanızın verdiyi tərbiyə qulağınızda qalsın, idraki dərk etmək üçün diqqətli olun. [2]Çünki sizə yaxşı dərs verirəm, təlimimi atmayın. (Sül. 4:1-2)

1. Təkrar Sül. 1:8-ə baxın. Bu ayəyə əsasən uşağa kim təlim verir?
2. Keçən günlərdə oxuduğumuz Efeslilərə 6:4-ü yada salın: "Ey atalar [valideynlər]... onları Rəbbin tərbiyə və öyüdü ilə böyüdü". Bu ayəyə və eləcə də Sül. 1:8-ə əsasən, uşaqların Allahı tanımaları üçün onlara təlim verməkdə əsas məsuliyyət daşıyan şəxs kimdir?
3. Sül. 1:8 və 4:1-də oğullara nə öyüd verilir?
4. Sizcə, niyə uşaqlarımıza təlim verərkən onlara hər şeydən əvvəl "qulaq asmağı" öyrətmək vacibdir? ("Qulaq asmaq" sözü həm dinləmək, həm də deyilən sözə əməl etmək mənasına gəlir.)

Uşaqlarımız qulaq asmağı öyrənməyibsə, başqa öyüdlər onlara nə qədər fayda verəcək?

5. Qulaq asmaqdan əlavə Sül. 1:8-də və 4:2-də uşağa nə əmr olunur? Sizcə, öyrədilənləri "kənara atmamaq" nə deməkdir? Niyə bu, diqqətli olmağın mühüm hissəsidir?
6. Siz uşaqlarınıza öyüd verəndə, dediyinizə diqqətlə qulaq asdıqlarına əmin olmağa səy göstərirsinizmi?

Onların dediyiniz sözlərə həmçinin əməl etməyini də tələb edirsinizmi?

Dua: Uşaqlarınızın sizə necə cavab verdiyini düşünün. Onlar sizə nə qədər yaxşı qulaq asırlar? Onların daha yaxşı qulaq asmağı öyrənməyinə kömək etmək üçün nə edə bilərsiniz? Uşaqlarınıza qulaq asmağı və itaəti öyrədərkən həm səbirli və xeyirxah, həm də möhkəm və ardıcıl olmaq üçün Allahdan kömək diləyin.

26. Uşaqlarımıza Allaha güvənməyi öyrətmək

Giriş:

Siz çətin vəziyyətə düşəndə və ya mühüm qərara gələndə adətən ən birinci nə edirsiniz?

Süleymanın Məsəllərindən aşağıdakı ayələri oxuyun.

[5]Bütün qəlbinlə Rəbbə güvən, öz idrakına etibar etmə. [6]Bütün yollarında Onu tanı, O sənin yollarını düzəldər. [7]Öz gözündə özünü hikmətli sanma, Rəbdən qorx, şərdən çəkin. [8]Bu, bədəninə şafə verər, sümüklərinə ilik olar. (Süleymanın Məsəlləri 3:5-8)

1. 5-6-cı ayələri təkrar oxuyun. Bunlar, əzbərləmək və uşaqlarınıza əzbərlətmək üçün çox yaxşı ayələrdir. Bu öyüd uşağınıza ömrünün sonuna qədər necə yaxşı təməl ola bilər?
2. Bu sual haqqında bir neçə dəqiqə düşünün: "*Bütün qəlbinlə Rəbbə güvənmək*" nə deməkdir?
3. 6-cı ayəyə əsasən, Rəbbin "sənin yollarını düzəltməsi" üçün nə etməlisiniz?
4. Siz 5-ci və 6-cı ayələri öz həyatınızda tətbiq edirsinizmi? Sizcə, uşaqlarınıza Allaha güvənməyi öyrətmək üçün onlara nümunə olmaq nə qədər vacibdir?
5. "Öz gözündə özünü hikmətli sanmaq" Rəbbə güvənərək tabe olmaqdan necə fərqlənir?
6. Uşaqlarınıza Rəbbə güvənməyi və gündəlik həyatın eniş-yoxuşlarında Ona tabe olmağı necə öyrədə bilərsiniz?
7. Aşağıdakı suallar haqqında düşünün:
  - Uşağınız qərar verəndə və ya bir çətinliklə üzləşəndə siz onu dua edib Allaha ümid bağlamağa, Allaha güvənməyə ruhlandırırırsınızmi?
  - Ona bütün həyatını Rəbbə təslim etməyi və Rəbbin onun həyatı ilə bağlı iradəsini ona göstərməsi üçün diləməyi öyrədirsinizmi?
  - Allahın onu nə qədər çox sevdiyini və onun həyatı üçün ən yaxşısını arzu etdiyini görməsinə kömək edirsinizmi?

Dua: İndi uşaqlarınız Allaha güvənməyi öyrənsin deyə dua edin. Allahın tam etimada layiq və dediyinə hər zaman sadıq olduğunu görmələri üçün dua edin.

"Heç nəyin qayğısını çəkməyin, amma hər barədə xahişlərinizi Allaha dualarla, yalvarışlarla, şükür edə-edə bildirin. Onda Allahın ağlagəlməz sülhü ürəklərinizi və düşüncələrinizi Məsih İsada qoruyacaq". (Fil. 4:6-7)

27. Uşaqlarımıza Allahın əzəmətini görməyi və Ona səcdə etməyi öyrətmək

Giriş:

Siz Allahın yaratdığı uca göylərə və sizi əhatə edən təbiətə baxanda, bu sizə Allaha səcdə etməkdə necə kömək edir?

Zəbur Kitabında Allahın bütün yaradılışda və etdiyi möcüzələrdə, heyranedicilişlərdə əks olunan əzəmətindən bəhs edən çoxlu məzmunlar vardır. Bu məzmunları uşaqlarımıza öyrədərək Allahın nə qədər ehtişamlı olduğunu dərk etmələrinə kömək edə bilərik.

Aşağıdakı məzmunu oxuyun.

[3]Rəbb əzəmətlidir, bol həmdə layiqdir, Onun əzəməti insan ağına sığmaz. [4]Əməllərin nəsil-dən-nəslə qədər mədh ediləcək, qüdrətli işlərin bəyan ediləcək. [5]Əzəmətindən, izzətindən, şərəfindən deyiləcək, xariqəli işlərini dərinəndən düşünəcəyəm. [6]İnsanlar zəhmli işlərinin qüdrətindən danışacaq, Sənin əzəmətini elan edəcəyəm. [7]İnsanlar Sənin bol xeyirxahlığını bəyan edəcəklər, salehliyini mədh edəcəklər. (Zəbur 145:3-7)

1. Bu məzmunun müəllifi oxucularını gələcək nəsillərə nəyi ötürməyə çağırır?
2. 3-cü ayədə Rəbbin əzəməti haqqında nə deyir?

Allahın Öz izzətini hansı yollarla göstərdiyini düşünün. O, yaratdığı hər kəsə izzətini göstərir. Zəb. 19:1-də yazılıb: "*Göylər Allahın əzəmətini bəyan edir, göy qübbəsi əllərinin işini elan edir*".

3. Uşaqlarınızla birlikdə gecə vaxtı göyə baxa-baxa Allahın əzəmətinə heyran olmağa vaxt ayırırsınızmı? Bu vaxta kimi bunu etməmişinizsə, nə vaxt və necə edə bilərsiniz? (Aydın gecədə bir parkda və ya kənd yerində gəzmək və ya kempinqə getmək üçün plan qura bilərsiniz.)
4. Təbiət Allahın heyranediciliş qüvvəsini hansı yollarla bürüzə verir?
Bitkilərin, hətta nəhəng ağacların belə, xırda toxumlardan necə yetişdiyini düşünün. Dağlar, çaylar və dənizlər haqqında düşünün. Başqa misallar ağılınıza gəlirmi?
5. 7-ci ayəni təkrar oxuyun. Allahın xalqı nəyi bəyan edir və nəyi mədh edir?
6. Allah sizin ailənizə xeyirxahlığını və salehliyini necə göstərib? (Bizim üçün etdiyi ən böyük işi - Öz Oğlunu günahlarımıza görə qurban verdiyini unutmayın.)

7. Siz bir ailə kimi Allahın əzəmətinə və xeyirxahlığına görə şadlanmağa, ilahilərlə Onu mədh etməyə vaxt ayırırsınızmı?

Dua: İndi Allahın etdiyi hər şeyə görə Ona həmd etməyə bir az vaxt ayırın. Bunu öz ailənizlə birlikdə tez-tez edin.

Əllərinin işi olan göyləri, öz yerinə düzdüyün ay və ulduzları gördükdə deyirəm: "İnsan kimdir ki, onun haqqında düşünürsən? Bəşər oğlu kimdir ki, onun qayğısını çəkirsən?" (Zəb. 8:3-4)

28. Uşaqlarımıza Məsihi tanımağı öyrətmək

Giriş:

Siz İsa haqqında ilk dəfə necə öyrənmisiniz? Ürəyinizi Ona vermək istəməyinizə nə səbəb olub?

Validəylər kimi uşaqlarımıza təlim və öyüd-nəsihət verməkdə ən böyük məqsədimiz odur ki, onlar İsanı öz Rəbbi və Xilaskarı olaraq tanısinlar. Əhdi-Cədidə Timofey anasıyla nənəsinin Allahı tanıyan və sevən bir şəxs kimi böyütdüyü bir adamın əla nümunəsidir. Timofey hələ gənc yaşında Həvari Paulun şagirdi olub. Həvarilərin İşləri Kitabının 16-20-ci fəsillərində və Paulun Məktublarında Timofeydən bir neçə dəfə bəhs olunmuşdur. Lakin Paulun Timofeyə ünvanladığı iki məktubda (1-ci Timofeyə və 2-ci Timofeyə) onun haqqında ən çox öyrənirik.

2-ci Timofeyə Məktubdan aşağıdakı ayələri oxuyun.

[5]Səndəki riyasız imanı yadıma salıram. Əvvəlcə nənən Lois və anan Evnikinin saxladığı bu imanı, əminəm ki, sən də saxlayırsan. (2Tim. 1:5)

[14]Sənsə öyrəndiyin və güvəndiyin şeylərə sadıq qal. Çünki bunları kimlərdən öyrəndiyini bilirsən, [15]Müqəddəs Yazıları uşaqlıqdan bilirsən. Onlar Məsih İsayə olan iman vasitəsilə sənə xilas gətirən hikmət verməyə qadirdir. [16]Bütün Müqəddəs Yazılar Allahdan ilham almış və təlim, məzəmmət, islah, salehlik tərbiyəsi üçün faydalıdır; [17]beləcə Allah adamı bacarıqlı olub hər yaxşı iş üçün təchiz edilsin. (2Tim. 3:14-17)

1. Timofey Kələmdakı həqiqətləri kimlərdən öyrənmişdi? (2Tim. 1:5)
2. 2Tim. 3:14-15-i təkrar oxuyun. O nə vaxt öyrənmişdi?
3. Nə öyrənmişdi? (3:15) Ona xilas gətirən İsayə necə iman etmişdi?
4. Anasının və nənəsinin ona öyrətməyini nəticəsi nə olmuşdu? (1:5 və 3:14,17)

Həvarilərin İşlərində və Paulun Məktublarında Timofey haqqında oxuyanda anlayırıq ki, o gənc yaşında belə imanda yetkin və güclü idi. Paulun imanlılar arasında rəhbərlik məsuliyyətini çox vaxt Timofeyə həvalə etdiyini görürük. Onun uşaqlığından öyrəndiyi şeylər dərin kök atmışdı və həyatında yaxşı meyvə verirdi.

5. Sizin uşaqlarınız böyüdükcə xilas yolunu anladıklarına və Məsih üçün yaşamaq istədiklərinə dair əlamətləri görürsünüzmü? Hansı konkret əlamətləri görürsünüz?

Biz uşaqlarımızı İsanın ardınca getməyə məcbur edə bilmərik, bunu özləri qərara almalıdırlar. Lakin onlara "xilas gətirən hikmət verməyə qadir" olan Allahın kəlamını öyrətmək üçün əlinizdən gələni edirsinizsə, Allahın Ruhunu onların ürəklərində işləyib onları Özünə cəlb edəcəkdir.

Dua: Uşaqlarınızdan hər biri üçün adını çəkərək dua edin. Hər birinin ona xilas gətirən İsayə iman etməsi üçün nəyə ehtiyacı olduğunu sizə göstərməsini Allahdan diləyin. Dua edin ki, onlar ürəklərinin günahlı halını və Xilaskara olan ehtiyaclarını görsünlər. Uşağınız həyatını İsayə həsr edibə, imanda möhkəm olması üçün dua edin.

Uşağınızın xilas olmaq üçün bilməyə ehtiyacı olan həqiqətləri xulasəsi (Müqəddəs Kitabdan ayələrlə birlikdə) üçün bax: **Əlavə D, səh. 74.**

29. Uşaqlarımıza Müqəddəs Ruha görə həyat sürməyi öyrətmək

Giriş:

Sizdə bəzən olur ki, bir tərəfdən doğru və yaxşı olanı düşünmək və etmək istəyirsiniz, lakin digər tərəfdən tam əksini istəyirsiniz? Belə vəziyyətdə nə edirsiniz?

Uşaqlarımız Məsihi öz Xilaskarı kimi qəbul etdikdən sonra bu dünyada onları əhatə edən günah və cismani təbiətlərindən qaynaqlanan pis arzular səbəbilə çoxlu sınaqlarla üzləşəcəklər. Onlara bu döyüşlərdə qalib gəlməkdə necə kömək edə bilərik? Paulun Qalatiyadakı imanlılara verdiyi öyüd-nəsihəti nəzərdən keçirək.

Aşağıdakı ayələri oxuyun.

[16]Mən bunu deyirəm: Müqəddəs Ruha görə həyat sürün, o zaman siz cismani təbiətin ehtirasını əsla icra etməzsiniz. [17]Çünki cismani təbiət Ruha zidd və Ruh cismani təbiətə zidd olanı arzulayır. Onlar bir-birinə qarşı durur ki, siz istədiyinizi etməyəsiz. [18]Amma Müqəddəs Ruhun rəhbərliyi altında olsanız, siz Qanun altında deyilsiniz...

[22]Müqəddəs Ruhun səmərəsi isə budur: məhəbbət, sevinc, sülh, səbir, xeyirxahlıq, yaxşılıq, sədaqət, [23]həlimlik, nəfsə hakim olmaq. Bu kimi şeylərə qarşı qanun yoxdur. [24]Məsih İsayə məxsus olanlar isə öz həvəs və ehtirasları ilə birlikdə cismani təbiəti çarmıxa çəkdilər. (Qalatiyalılara 5:16-18 və 22-24)

1. 16-cı ayəni təkrar oxuyun. Paulun dediyinə əsasən, Müqəddəs Ruha görə həyat sürməyinizin nəticəsi nə olacaq?
2. 17-ci ayəni təkrar oxuyun. İmanlının daxilində baş verən mübarizəni təsvir edin.
Siz bu mübarizənin öz daxilinizdə necə baş verdiyini görürsünüz?
Bu mübarizənin öz uşaqlarınızın həyatında necə baş verdiyini görürsünüz?
3. 22-23-cü ayələri oxuyun. Ruh tərəfindən yönləndirilən şəxsin həyatında olan səmərəni sadalayın.
4. 24-cü ayəni təkrar oxumağa və düşünməyə bir az vaxt ayırın. Bu ayə cismani həvəs və ehtiraslarımız barədə nə öyrədir?

Necə ki, çarmıxa çəkilmək heç asan və əziyyətsiz deyildir, eləcə də cismani təbiətin həvəslərini rədd edib Müqəddəs Ruha görə həyat sürmək də asan və əziyyətsiz deyildir. Lakin uşaqlarımız bunu hər gün etməyi öyrəndikcə, cismani təbiətin həvəslərinin azalacağını və həqiqi ruhani həyatı get-gedə

daha çox arzu edəcəklərini görəcəklər. Bu mövzuya dair daha çox ayələr üçün bax: **Əlavə E, səh. 75**.

Dua: Dua edin ki, siz və uşaqlarınız özünüzdü hər gün Allaha həsr etməyi öyrənsiniz və cismani həvəslərinizə "yox", Ruha isə "hə" demək üçün sizi qüvvətləndirməsini Allahdan diləyin. Ağlı kəsən uşaqlarınızla birlikdə bunun üçün dua edin.

30. Uşaqlarımızı imanla yaşamağa həvəsləndirmək

Giriş:

Müqəddəs Kitabda hansı şəxslər sizi Allahın ağıla sığmaz işlərinə inanmağa ilhamlandırır? (Musa, Xanna, Daniel, həvari Peter və Paul və başqaları barədə düşünün.)

İsanın ardıcılığının həyatı əsla darıxdırıcı olmamalıdır! Allah istəyir ki, biz Ona iman edərək yaşayaq. Deməli, Allah bizi belə bir imana çağırır ki, Onun bizdə və bizim vasitəmizlə işlədiyinə və öz gücümüzlə yaxud öz əlimizdə olan vasitələrlə edə biləcəyimizdən daha böyük işlər edəcəyinə hər zaman inanaq. Bu, Allahı izzətləndirər və bizə sevinc verir! Gəlin, imanın nə olduğunu və uşaqlarımızı imanla yaşamağa necə həvəsləndirə biləcəyimizi düşünək.

İbraniyə Məktubundan aşağıdakı ayələri oxuyun.

[1] İman ümid edilənlərə etibar etmək, görünməyən şeylərə əmin olmaqdır. [2] Əcdadlarımız imanları üçün müsbət şəhadət aldılar. [3] İman vasitəsilə dərk edirik ki, kainat Allahın kəlamı ilə yarandı, beləcə də görünən şeylər görünməyənlərdən törədi. [6] İman olmadan Allahı razı salmaq qeyri-mümkündür. Çünki Allaha yaxınlaşan şəxs inanmalıdır ki, O var və Onu axtaranlara mükafat verir. (İbraniyə 11:1-3 və 6)

- 1-ci ayəni təkrar oxuyun. İman, artıq mövcud olan bir şeyə əmin olmaq və ya gözlə görünə yaxud əllə toxunula bilən konkret bir şeyə inanmaqdan necə fərqlənir?
- 3-cü ayədə iman hansı nümunəsi verilir?
- 6-cı ayəni təkrar oxuyun. Bu ayəyə əsasən, iman olmadan nə etmək qeyri-mümkündür? Sizcə, bu nə üçün doğrudur?
- Biz Allaha yaxınlaşmaq istəyiriksə nəyə inanmalıyıq? (6-cı ayə) Sizcə, niyə buna inanmaq önəmlidir?
- Allahın kəlamında imanla yaşayan kişilər və qadınlar haqqında təkrar-təkrar oxuyuruq. Biz görürük ki, iman, Allahın Öz xalqının ürəyində axtardığı ən önəmli şeydir.
Öz həyatınızı düşünün. Siz inanırsınız mı ki, Allah "var və Onu axtaranlara mükafat verir"? Sizin sürdüydünüz həyat Allaha inandığınızı və Onu imanla axtardığınızı göstərirmi?
- Siz uşaqlarınızda belə imanı möhkəmləndirmək üçün nə edirsiniz?

İbraniyə Məktub 11-ci fəsildə iman qəhrəmanları qıscaca təsvir olunur. Uşaqlarınız o qəhrəmanların tarixçələrini öyrəndikcə, Nuhun, İbrahimin,

Musanın və başqa çoxlarının Allahına inanmaq üçün ilham alacaqlar. Uşaqlarınızı böyüdərkən bu və digər qəhrəmanların tarixçələrindən necə istifadə edə biləcəyinizə dair tövsiyələr növbəti səhifədə verilir.

Dua: İman adamları olmaq üçün özünü və uşaqlarınıza görə dua edin. Dua edin ki, siz hamınız Allahın kəlamındakı iman adamlarından nümunə götürəsiniz və həyatınızla Allahı izzətləndirəsiniz.

Hekayələr

Uşaqlarınıza Allahın həqiqətini çatdırmaq üçün çox mühüm bir yol hekayələr oxumaq və ya danışmaqdır. Yaxşı hekayəyə qulaq asmaq hər uşağın xoşuna gəlir! Onlara nəql ediləcək ən mühüm hekayələr Allahın kəlamında olanlardır. Əgər uşaqlarınız çox balacadırsa və Müqəddəs Kitabın dilini anlaya bilmirsə, siz hekayəni oxuyub öyrənə bilərsiniz, sonra uşağınıza sadə sözlərlə danışa bilərsiniz. Hekayənin öyrətdiyi əsas həqiqəti kəşf etmələrinə kömək etmək üçün onlara sadə suallar verin. Eyni hekayəni təkrar-təkrar danışa bilərsiniz - təkrar balaca uşaqların xoşuna gəlir! Həmçinin öz dilinizdə Uşaqlar üçün Müqəddəs Kitabı uşağınızla oxuya bilərsiniz.

Uşaqlarınız oxuyub dərk edə biləcəkləri yaşa çatanda Allahın kəlamını bir ailə olaraq birlikdə oxumaq yaxşıdır. (Uşaqlarla birlikdə oxuya bilərsiniz yaxşı hekayələrin siyahısı üçün bax: **Əlavə F, səh. 76.**) Oxuyarkən Allahın kəlamından onların gündəlik həyatına aid həqiqətləri, ibrət dərslərini götürə biləcəklərini onlara göstərməyə çalışın. Oxuduqlarınız haqqında danışın, suallar verin və birlikdə dua edin.

Allahın kəlamını birlikdə oxumaq üçün yaxşı vaxt ya səhər tezdən işə və ya məktəbə getməzdən əvvəl, ya da axşam vaxtı yatmadan əvvəldir. Yaxud şam yeməyindən sonra elektronik cihazları söndürüb birlikdə oxumağa vaxt ayıra bilərsiniz. Kəlamdan əlavə daha böyük yaşlı uşaqlarla Allaha sadıq olan tarixi şəxsiyyətlər haqqındakı kitabları oxuya bilərsiniz. Hər axşam bir fəsil oxumaq olar. Uşaqlarınız yatmadan əvvəl onların fikirlərini Allahın məhəbbətinə, sədaqətinə yönəltməkdən daha yaxşı nə ola bilər?

Həmçinin öz həyatınızı düşünün. Allah sizin üçün nə edib? Tanışlarınızın həyatında Allahın hansı işlərini görmüsünüz? Allah dualarınıza necə cavab verib? Allahın sizə bir şey dediyini və ya Onun hüzzurunu xüsusi şəkildə hiss etdiyiniz vaxtlar yadınızdadırmı? Bunlar haqqında öz uşaqlarınıza şahidlik etmisinizmi? Nəvələriniz varsa, onlara bu işlər haqqında danışmışınızmi?

Uşaqlar tanıdıqları adamlar haqqındakı hekayələri eşitməkdən xüsusilə xoşlanırlar. Uşağınız bunları dərk edəcək yaşa çatana kimi öz həyatınızda və başqalarının həyatında Allahın sədaqətini bildirən əhvalatları onlara danışa bilərsiniz. Onlarla birlikdə süfrə arxasında oturduğunuz vaxt, onları gecə yatırdığınız vaxt və gün ərzində başqa vaxtlarda onlara tez-tez bu şeylərdən danışın.

31. Uşaqlarımıza Allahın kəlamına əməl etməyi öyrətmək

Giriş:

Sizcə, insanı müdrik edən nədir? Müdrik yaxud ağıllı bir adamın həyatında hansı xüsusiyyətləri görəcəyinizi düşünürsünüz?

İsanın ağıllı adam və ağılsız adam haqqında danışdığı məsəli aşağıda oxuyun.

[24]Beləliklə, bu sözlərimi eşidib onlara əməl edən hər kəs öz evini qaya üzərində quran ağıllı adama bənzəyir. [25]Yağış yağar, sellər gələr, yellər əsər və o evə hücum edər. Amma ev uçmaz, çünki təməli qaya üzərində qurulub. [26]Bu sözlərimi eşidib onlara əməl etməyən hər kəs isə öz evini qum üzərində tikən ağılsız adama bənzəyir. [27]Yağış yağar, sellər gələr, yellər əsər və o evə hücum edər. Ev uçar və onun yıxılması bir müsibət olar. (Matta 7:24-27)

1. 24-cü ayəni nəzərdən keçirin. İsa kimin ağıllı adama bənzədiyini deyir? Ağıllı adam bu ayədə nə edir?
2. 25-ci ayədəki evə nə olur?
Niyə o uçmur?
3. 26-cı ayəyə təkrar baxın. İsa kimin ağılsız adama bənzədiyini deyir?
4. Ağılsız adam evini harada tikir? Onun evinə nə olur? (27-ci ayə)
5. 24-cü ayədəki adamı 26-cı ayədəki adamla müqayisə edin. İkisi də İsanın sözlərini eşidib. Onların arasındakı fərq nədir?

Balaca uşaqlar bu hekayəni çox sevir! Əlləri ilə ev tikirmiş kimi hərəkət etmək, sonra əsən yellərin, yağan yağışın səsini çıxartmaq onların çox xoşuna gəlir. Axırda əl hərəkətləri ilə evin möhkəm dayandığını və ya uçduğunu göstərirlər.

6. Bu hekayəni onlara əyləncəli şəkildə danışanda mütləq əsas mənasını öyrətməyə çalışın. Bu məsəlin bizə öyrətdiyi dərs nədir?

Dua: Yuxarıdakı hekayədə iki evin son nəticəsi haqqında düşünün. Heç kim öz uşaqlarının həyatının qum üzərində tikilən ev kimi qurtarmasını istəməz! Dua edin ki, uşaqlarınız erkən yaşdan Allahın kəlamını təkcə oxuyub bilməyin deyil, həm də ona əməl etmənin vacibliyini dərk etsinlər. Ürəkdən Allaha təslim olmaları və Ona itaət etməyi arzu etmələri üçün dua edin.

32. Uşaqlarımıza əxlaqi cəhətdən təmiz olmağı öyrətmək – 1-ci hissə

Cinsi əxlaqsızlıqdan uzaqlaşın. (1Kor. 6:18)

Giriş:

Uşaqlığınızda sizə cinsi əxlaqi haqqında öyüd verən kimsə var idi? O vaxt nəyi öyrənmədiyinizə peşmansınız?

Aşağıdakı ayələri oxuyun.

[18]Cinsi əxlaqsızlıqdan uzaqlaşın. İnsanın etdiyi bütün digər günahlar bədəndən kənarıdır, amma əxlaqsızlıq edən öz bədənində qarşı günah edir. [19]Məgər bilmirsiniz ki, bədəniniz Allahdan aldığınız, sizdə yaşayan Müqəddəs Ruhun məbədidir? Siz özünü məxsus deyilsiniz, [20]çox baha qiymətə satın alınmışınız. Beləliklə, bədəninizlə Allaha izzət gətirin. (1-ci Korinfilərə 6:18-20)

[22]Gənclik ehtiraslarından qaç. Təmiz ürəklə Rəbbi çağıranlarla birlikdə salehliyin, imanın, məhəbbətin və sülhün ardınca get. (Paul gənc şagirdi Timofeyə müraciətlə, 2-ci Tim. 2:22)

1. Bu ayələrdə Paul cinsi şəhvətlə sınağa çəkilən adama nə etməyi öyrədir? (1Kor. 6:18 və 2Tim. 2:22)
2. 1Kor. 6-dan yuxarıda verilən ayələrdə Paul cinsi əxlaqsızlığın bu qədər pis olmasının bir neçə səbəbini açıqlayır. Bu səbəblər nədən ibarətdir?
3. 2Tim. 2:22-də Paul Timofeyi "gənclik ehtirasları" əvəzinə nələrin ardınca getməyə təşviq edir?

Bu gün bir çox cəmiyyətlərdə valideynlər uşaqları ilə cinsi məsələlər barədə danışırlar. Heç şübhəniz olmasın, uşağınız yeniyetmə yaşına çatanda bu barədə ya dostlarından, ya internetdən, ya da televiziyaadan mütləq öyrənəcəkdir! Və çox güman ki, uşağınız bu yolla Allahın bu məsələlərə baxışını öyrənməyəcək. Buna görə də biz, İsanın ardınca gedən valideynlər, uşaqlarımıza Allah yolunu öyrədərkən bu mövzuya da etinasız yanaşmamalıyıq.

4. Bu şeyləri dərk edəcək yaşda olan uşağınız varsa onunla bu mövzudan danışmağa cəsarət edəcəksinizmi?

Dua: Özünü görə dua edin ki, hər uşağınızla bu barədə düzgün vaxtda danışasınız və danışanda açıq, cəsarətli və dürüst olasınız. Hər uşağınız üçün dua edin ki, düşmən onu aldatmasın və cinsi əxlaqsızlıq tələsinə sala bilməsin. Dua edin ki, hər uşağınız yalnız nikahda olan həqiqi yaxınlığın xoşbəxtliyini yaşasın.

Müqəddəs Kitabdən uşaqlarınızla cinsi əxlaqdan söhbət etməkdə faydalı olan bəzi ayələr üçün bax: **Əlavə G, səh. 78.**

33. Uşaqlarımıza əxlaqi cəhətdən təmiz olmağı öyrətmək – 2-ci hissə

Düşüncəmizi təmiz saxlayaq

Giriş:

Sizcə, düşüncəniz (tez-tez düşündüyünüz şeylər) baxışınıza və davranışınıza necə təsir edir?

Efeslilərə Məktubdan aşağıdakı ayələri oxuyun.

[3]Əxlaqsızlığın, hər cür murdarlığın və yaxud tamahkarlığın adı belə, aranızda çəkilməsin, çünki bunlar müqəddəslərə yaraşmaz.

[4]Ədəbsizlik, boşboğazlıq və yaxud kobud zarafat da olmasın. Bunlar sizə yaramaz. Bunun əvəzində qoy şükür olsun. [5]Əlbəttə, bilirsiniz ki, heç bir əxlaqsız, murdar yaxud bütpərəstə tay olan tamahkar adam Məsihin və Allahın Padşahlığında irsə malik olmayacaq. [6]Qoy heç kim sizi boş sözlərlə aldatmasın. Bu şeylərə görə Allahın qəzəbi itaətsiz adamların üzərinə gəlir. (Efeslilərə 5:3-6)

1. 3-4-cü ayələri təkrar nəzərdən keçirin. İsanın yolunu tutan bir adamın həyatında nələr olmamalıdır?

Bunların əvəzində nə olmalıdır? (4-cü ayə)

2. 5-6-cı ayələri təkrar oxuyun. Burada sadalanan murdarlıqları edənlərin axırı necə olacaq?

Filipililərə Məktubdan aşağıdakı ayələri oxuyun.

[8]Nəhayət, qardaşlar, doğru, ləyaqətli, saleh, pak, cazibəli, etibarlı nə varsa, əgər əla və tərifə layiq nə varsa, bunları düşünün. (Filipililərə 4:8)

3. Bu ayəyə əsasən, biz hansı şeylər haqqında düşünməliyik? Burada düşüncəmizi təmiz saxlamaq və pak şeylər haqqında düşünmək barədə nə yazılmışdır?

Yuxarıdakı ayəni uşaqlara əzbərlətmək çox yaxşı olar. Onlar özlərinə belə sual verməyi öyrənməlidirlər: "Düşündüklərim bu ayədə sadalananlara uyğun gəlirmi?"

4. Siz gün ərzində nə düşünürsünüz? Düşündükləriniz Filipililərə 4:8-də təsvir olunan şeylər kimidir?
5. Televizorda baxdığımız və uşaqlarımızın baxmağına icazə verdiyiniz proqramları düşünün. Ailəniz düşüncənizi təmiz saxlamağı çətinləşdirən şeylərə baxırmı?

İnternetdə açıq-saçıq şəkilləri yayan və ya əxlaqsız şeyləri müzakirə edən saytları ziyarət edirsinizmi?

6. Bunun əvəzinə uşaqlarınızın Allah yolunda böyüməsinə kömək etmək üçün nə edə bilərsiniz? (Bax: **Əlavə C, "Məsihin evinizdə ən vacib yeri tutmağına dair məsləhətlər" səh. 73.**)

Dua: Efeslilərə 5:3-4-ü təkrar oxuyun (yuxarıda). Özünüz və uşaqlarınız düşüncənizi və ürəklərinizi təmiz saxlamaq üçün bir ailə kimi nə dəyişikliklər aparmalısınız? İndi bu barədə dua etməyə vaxt ayırın. Bunları axıra qədər etmək və Allahın sizə göstərdiyi hər şeyi yerinə yetirmək üçün Allahdan kömək diləyin.

34. Uşaqlarımızı çətinliyə dözməyə hazırlaşdırmaq – 1-ci hissə

Giriş:

İsanın yolunu tutduğunuz üçün hər hansı şəkildə təqib edilmisinizmi? Əgər edilməmişsinizsə, təqib edilən bir adamla tanışsınızmi? Siz (və ya o) təqibə necə reaksiya vermişiniz?

Əhdi-Cədidə oxuyuruq ki, İsanın yolunu tutan adamlar öz imanlarına görə təqib edilməyi və çətinlik çəkməyi gözləyə bilirlər. Biz həm özümüzə buna hazır olmalıyıq, həm də uşaqlarımızı hazırlaşdırmalıyıq.

Həvari Peterin Məktubundan aşağıdakı ayələri oxuyun.

[12]Sevimlilər, sizi sınamaq üçün aranızda baş verən odlu imtahana sanki başınıza gələn qərribə bir iş kimi təəccüb etməyin. [13]Əksinə, Məsihin əzablarına nə qədər şərək olursunuzsa, o qədər sevinin ki, Onun izzətli zühurunda hədsiz sevinəsiniz. [14]Məsihin adına görə təhqir olunsanız, siz nə bəxtiyarsınız! Çünki Allahın izzətli Ruhu üzərinizdə qalır. ...[19]Bunun üçün qoy Allahın iradəsinə görə əzab çəkənlər yaxşılıq edərək həyatlarını sadıq olan Yaradana həvalə etsinlər. (1-ci Peter 4:12-14,19)

1. 12-ci ayəni təkrar oxuyun. Bu ayəyə əsasən, "odlu imtahanlar"la üzləşəndə necə reaksiya verməliyik? Bu imtahanların nə üçün baş verdiyi deyilir?
Əgər biz imtahanları bir məsihçinin həyatında təbii qəbul ediriksə, bu imtahanlarda möhkəm dayanmağımıza necə kömək edir?
2. 13-14-cü ayələri təkrar oxuyun. İmtahanlardan keçəndə necə davranmalıyıq? Niyə belə davranmalıyıq?
3. 14-cü ayəni nəzərdən keçirin. Siz və ya uşaqlarınız "Məsihin adına görə təhqir" olunmusunuzmu? Bu ayələr sizi necə ruhlandırır?
4. 19-cu ayə əzab çəkərkən nə etməyi buyurur? Niyə belə vaxtlarda "yaxşılıq etməyi" davam etdirmək vacibdir?

Aşağıdakı ayələrdə İsanın sözlərini oxuyun.

[10]Nə bəxtiyardır salehlik uğrunda təqib edilənlər! Çünki Səməvi Padşahlıq onlarındır. [11]İnsanlar Mənə görə sizi təhqir edib təqib edəndə, yalan söyləyib sizə hər cür böhtan atanda siz nə bəxtiyarsınız! [12]Sevinin və şadlanın! Çünki göylərdə mükafatınız böyükdür. Axı sizdən qabaq gələn peyğəmbərləri də belə təqib ediblər. (Matta 5:10-12)

5. Tutaq ki, uşağınız məktəbdən evə məyus halda gəlir, çünki müəllim və ya başqa şagirdlər imanına görə onunla pis rəftar ediblər. Bu uşağınızı ruhlandırmaq üçün yuxarıdakı ayələrdən necə istifadə edə bilərsiniz?

Dua: Matta 13:20-21-də Allahın kəlamı haqqında belə yazılıb: "*Daş-kəsəkli yerlərə səpilən isə kəlamı eşidir və dərhal sevinclə qəbul edir. Lakin onda kök olmadığına görə dözüümü az olur, kəlama görə əziyyət və təqibə məruz qalan kimi yıxılır*". Dua edin ki, uşağınızın ürəyi münbit torpaq olsun və Allahın kəlamı orada dərin kök salsın, belə ki uşaq çətinliyə düşəndə yıxılmasın, əksinə, Məsihin əzablarına şerik olduğuna görə sevin sin.

35. Uşaqlarımızı çətinliyə dözməyə hazırlaşdırmaq – 2-ci hissə

Giriş:

Sizcə, çətinliklərin adama bir faydası ola bilərmə? (Çətinliklər müxtəlif ola bilər: xəstəlik, maddi ehtiyac, təqib və s.)

Aşağıdakı ayələri oxuyun.

[2]Ey qardaşlarım, müxtəlif sınaqlarla üzləşəndə bunu böyük bir sevinc hesab edin. [3]Çünki bilirsiniz ki, imanınızın sınaqdan keçməsi dözümlü yaradır. [4]Dözümlü də öz əməlini kamil etsin ki, siz yetkin və kamil adamlar olasınız, heç bir çatışmazlığınız olmasın. (Yaqub 1:2-4)

1. 2-ci ayədə "müxtəlif sınaqlar"dan bəhs olunur. Üzləşdiyiniz sınaqlar ölkənizdəki vəziyyətə görə (iqtisadi böhran, müharibə, təbii fəlakətlər), ətrafınızdakı insanların günahı nəticəsində, yaxud imanınıza görə baş verə bilər. Sınaqlar hansı yolla gəlir-gəlsin, bu ayə bizə onlarla üzləşəndə nə etməyi buyurur?
2. 3-4-cü ayələrə görə, belə vaxtlarda niyə sevinməlisiniz?
3. Biz valideynlər kimi çox vaxt uşaqlarımızı həyatdakı çətinliklərdən qorumaq istəyirik. Bu normaldır. Ancaq əziyyətin son nəticəsini düşünün. 3-4-cü ayələri təkrar nəzərdən keçirin. Siz uşaqlarınız üçün bunları arzu etməzsinizmi?
4. Qaranlıq dünyada Allaha sadıq qalmaq üçün dözümlü niyə bu qədər vacibdir?

Aşağıdakı ayələri oxuyun.

[35]Məsihin məhəbbətindən bizi kim ayıra bilər? Əziyyətim, sıxıntımı, təqibimi, aclıqımı, çılpıqlıqımı, təhlükəmi, qılıncımı? ...[37]Lakin bizi Sevinin vəsitisilə bütün bunlarda tam qələbə qazanırıq. [38]Çünki əminəm ki, nə ölüm, nə həyat, nə mələklər, nə başçılar, nə indiki, nə də gələcək şeylər, nə qüvvələr, [39]nə ucalıq, nə dərinlik, nə də başqa bir məxluq bizi Rəbbimiz Məsih İsada olan Allah məhəbbətindən ayırmağa qadir olmayacaq. (Romalırlara 8:35,37-39)

5. Bu ayələr sizə çətin vaxtlarda necə güc verir?

Bu ayələri öz uşaqlarınıza öyrətsəniz, onlara da necə faydalı ola biləcəyini düşünün.

Dua: Özünüz və uşaqlarınız üçün dua edin ki, sınaqların həyatınızda müsbət rol oynadığını bilib onları sevinc hesab etməyi bacarasınız. Dua edin ki, Allah sizə kömək etsin, çətin vaxtlarda Ona yaxınlaşsınız və Onun sizinlə birlikdə olduğuna əmin olasınız.

Əzab-əziyyətə və təqibə dair başqa ayələr üçün bax: **Əlavə H, səh. 80.**

V. Dua: Valideynin ən böyük sərvəti

Bundan əvvəlki dərslərin hamısında valideynlərə həm özləri, həm də uşaqları üçün dua etmək məsləhət görüldüyü halda, bu son bölmə duaya xüsusi bir çağırışdan ibarətdir. Uşaqlarınıza təsir etmək üçün onlara görə dua etməkdən daha güclü bir iş yoxdur.

Siz özünüz ruhən böyümək üçün Allahın kəlamını oxuyarkən eləcə də uşaqlarınızın həyatında görmək istədiyiniz vədlərə və ya həqiqətlərə diqqət yetirin. Misal üçün, Nuh və ya İbrahim kimi imanlı olmaları üçün dua edə bilərsiniz. Eyni zamanda Allahın sözünə qulaq asmayan Qabil (Yar. 4:1-7) kimi olmamaları üçün dua edə bilərsiniz. Dua edin ki, onların ürəyi yumşaq olsun və qulaqları Allahın səsini eşitməyə açıq olsun.

Əhdi-Cədidin Məktublarında Həvarilərin çoxlu gözəl duaları vardır. Həvarilər vaxtında imanlılara görə dua etdikləri kimi siz də özünüzə və uşaqlarınıza eyni sözlərlə dua edə bilərsiniz. (Həvari Paulun sözləri ilə xeyir-dua üçün dua etmək haqqında bax: **Əlavə A, səh. 71.**)

36. Uşaqlarımızı Məsih yolunda böyütmək üçün lazım olan müdrikliyi əldə etmək

Giriş:

Siz bir valideyn kimi bəzən uşaqlarınız üçün ən yaxşısını etmədiyinizə görə narahat olursunuzmu? Bundan əvvəl heç uşaq böyütməmişsinizsə, bunu necə edə bilərsiniz? Sizi ən çox narahat edən bəzi şeylər nədir?

Hər valideyn arada özünü yararsız hiss edir. Bu normaldır! Allah bizi elə yaratmışdır ki, biz hər işimizdə Ondan asılı olmalıyıq. Onun ailəmiz üçün yaxşı planı vardır və O istəyir ki, biz bunu həyata keçirmək üçün Onunla birgə işləyək. Uşaqlarımızı Allah yolunda böyütmək üçün lazım olan müdrikliyi necə əldə etmək haqqında Allahın kəlamında nə deyildiyini nəzərdən keçirək.

Yaqubun Məktubundan aşağıdakı ayələri oxuyun.

[5]Əgər sizlərdən birinin müdrikliyi çatışmırsa, hər kəsə səxavətlə və məzəmmət etmədən verən Allahdan diləsin və ona veriləcək. [6]Amma qoy heç şübhə etmədən, imanla diləsin. Çünki şübhə edən adam küləyin qaldırdığı və hərəkətə gətirdiyi dəniz dalğasına bənzəyir. [7]Qoy belə adam düşünməsin ki, Rəbdən bir şey alacaq. [8]O qərarlıdır, heç bir yolunda sabit deyil. (Yaqub 1:5-8)

1. 5-ci ayəni təkrar oxuyun. Bu ayə bizə müdrikliyimiz çatışmırsa nə etməyi buyurur?
2. Allah necə cavab verəcək?
3. 6-cı ayəni təkrar oxuyun. Bu ayə bizə necə diləməyin vacib olduğunu deyir?
4. 7-8-ci ayələrdə şübhə edən adam haqqında nə deyilir? Belə adam Rəbdən nə almağı gözləyə bilər?
5. Siz uşaqlarınızla bağlı bir vəziyyətdə nə edəcəyinizi bilməyəndə çox vaxt Allaha müraciət edirsinizmi?
6. Sizə lazım olan müdrikliyi səxavətlə verəcəyinə inanırsınızmi?

Dua: Hal-hazırda uşaqlarınızı böyütmək üçün necə müdrikliyə ehtiyacınız var? Bu barədə dua etməyə vaxt ayırın. Dua edərkən Allahın sizi eşidib mütləq sizə cavab verəcəyinə əmin olun. Allah uşaqlarınızı sizdən də çox sevir və onlar üçün ən yaxşısını istəyir.

Mümkünsə, həyat yoldaşınızla birlikdə bu barədə dua edin.

37. Uşaqlarımız üçün ruhani mübarizə aparmaq

Giriş:

Siz bəzən hiss edirsinizmi ki, uşağınızla ayrı-ayrı tərəflərdə döyüşürsünüz? Belə vəziyyətdə bir valideyn nə edə bilər?

Valideynlərin əksəriyyəti bəzən özlərini belə hiss edirlər. Həqiqətən də, biz mübarizədəyik, lakin əsl düşmənimiz uşağımız deyildir. Gəlin, Həvari Paulun bu mübarizə və əsl düşməyə qarşı necə döyüşmək haqqında nə dediyinə baxaq.

Efeslilərə 6-cı fəsildən aşağıdakı ayələri oxuyun.

[10]Nəhayət, Rəbdə və Onun böyük qüvvəsində möhkəmlənin.

[11]İblisin hiylələrinə qarşı dura bilmək üçün Allahın verdiyi bütün zireh və silahlara bürünün. [12]Çünki mübarizəmiz qandan və ətdən ibarət olan insanlara qarşı deyil, şər başçılarına və hakim olanlara, bu qaranlıq dünyanın hökmranlarına, səmadakı ruhani şər qüvvələrə qarşıdır... [14-15]Beləliklə, həqiqəti kəmər kimi belinizə bağlamış, salehliyi zireh kimi döşünüzə taxmış, barışıq Müjdəsini yaymaq hazırlığını ayaqlarınıza geyinmiş olaraq yerinizdə durun. [16]Bütün bunlara əlavə olaraq şər olanın bütün yanar oxlarını söndürə bilmək üçün iman qalxanını əlinizə götürün. [17]Xilas dəbilqəsini və Ruhun qılıncını, yəni Allahın kəlamını götürün. [18]Hər cür dua və yalvarışla, həmişə Ruhun idarəsi ilə dua edin. Bu məqsəd uğrunda tamamilə mətin olub oyaq qalaraq bütün müqəddəslər üçün dua edin. (Efeslilərə Məktub 6:10-12, 14-18)

1. 12-ci ayəni oxuyun. Paul kimin həqiqətən bizə qarşı çıxdığını deyir?
2. 10-11-ci ayələrə əsasən, bu qüvvələrə qarşı necə dayanmalıyıq?
3. 14-17-ci ayələri təkrar oxuyun. Bu ayələrdə təsvir olunan ruhani zireh və silahlarımızın müxtəlif növlərini sadalayın.
4. 16-cı ayəni nəzərdən keçirin. İmanımız niyə bu qədər vacibdir?
5. 18-ci ayəni təkrar oxuyun. Qaranlıq qüvvələrinə qarşı mübarizəmizdə duanın rolu nədir? Kəlam bizi nə vaxt və necə dua etməyə çağırır?

Biz, valideynlər, dərk etməliyik ki, ailələrimizi məhv etmək istəyən həqiqi bir düşmənimiz vardır. Hətta ən güclü və intizamlı adam belə öz gücü ilə şeytani məğlub edə bilməz - ona yalnız Allahın qüvvəsi ilə qalib gəlmək olar. Lakin İsa çarmıxda şeytana qalib gəlmişdir! Biz də Onun güclü adı ilə imanda möhkəm duranda O bizə lazım olan gücü və müdriqliyi verir.

Dua: Allahdan diləyin ki, düşmənün ailənizə haradan hücum etdiyini görməyiniz üçün ruhani gözlərinizi açsın. Düşmən çox vaxt elə gizlicə işləyir ki, insanın heç xəbəri olmur. İman qalxanını götürün və şeytanın hiylələrindən qurtarmaq üçün ailənizə görə İsanın qüdrətli adı ilə dua edin. Allahın bu dualarınızı mütləq eşidib cavab verəcəyinə inanın. Cavab tez gəlməsə belə ruhdan düşməyin, imanla dua etməyi davam etdirin!

38. Uşaqlarımız üçün duada mübarizə aparmaq

Giriş:

Uşaqlarınız üçün nə qədər tez-tez dua edirsiniz? Dualarınızın vəziyyətə təsir etdiyinə inanırsınız mı?

Paulun və Peterin Məktublarından aşağıdakı ayələri oxuyun.

Ayıq olun, imanda sabit durun, mərd və möhkəm olun. (1-ci Korinfilərə 16:13)

Özünüzdü duaya həsr edin və duada şükür edərək oyaq durun. (Kolosselilərə 4:2)

Durmadan dua edin. (1-ci Salonikililərə 5:17)

[8]Ayıq durun, oyaq olun. Çünki düşməniniz olan iblis nərildəyən və kimisə aşırmaq istəyən aslan kimi dolaşır. [9]Möhkəm imanla ona qarşı durun. (1-ci Peter 5:8-9)

1. Oxuduğumuz ayələrdən aşağıdakı ifadələrə diqqət yetirin: "Ayıq olun" (1Kor. 16:13); "özünüzdü duaya həsr edin" (Kol. 4:2); "Ayıq durun, oyaq olun". (1Pet. 5:8)
Bu ifadələr apardığımız ruhani mübarizəyə necə yanaşmağımızı buyurur?
2. 1Kor. 16:13 və 1Pet. 5:9-u təkrar oxuyun. Sizcə, biz necə imanda sabit dura bilərik?
3. Bunu düşünün: Məsihin düşmən üzərindəki qələbəsinə inanmadan düşməne qarşı sabit durmaq mümkündür mü?
4. Valideynlər öz uşaqlarını xüsusi ruhani himayə ilə təyin edə bilirlər. Öyrəndiyimiz ayələrdə artıq gördüyümüz kimi Allah sizə verdiyi uşaqların üzərində səlahiyyət olaraq *sizi* təyin etmişdir. Siz bu məsuliyyətə ciddi yanaşırsınız mı?
5. Hamımız özümüzü bu işə yararsız hiss edirik. Çünki öz-özlüyümüzdə həqiqətən də buna yararsızıq. Lakin İbranilərə 4:16-da yazılıb ki, "*Buna görə də lütfkar Allahın taxtına cəsarətlə yaxınlaşaq ki, vaxtında köməyə nail olmaq üçün mərhəmət alıb lütf tapaq*". Bu ayə sizi necə ruhlandırır?

Dua: Özünüzdə görə dua edin ki, Allah sizə duada düşməne qarşı durmağı öyrətsin. Uşaqlarınıza görə dua edin ki, onlar İsanın güclü adı ilə düşmənin hiylələrindən qorunsunlar. Hər vəziyyətdə durmadan dua edin. Allahdan diləyin ki, bunu ömrünüzün axırına qədər adət etməyinizə kömək etsin.

39. Uşaqlarımız üçün razılığa gələrək dua etmək

Giriş:

Siz bəzən özünüzü duada zəif hiss etməkdən yorulursunuzmu? Başqaları ilə birlikdə dua etmək sizi necə gücləndirir? Əgər bunu hələ etməmisinizsə, bunun sizi necə möhkəmləndirəcəyini düşünürsünüz?

Aşağıdakı ayələrdə İsanın dediyi sözləri oxuyun.

[19]Yenə sizə doğrusunu deyirəm: yer üzündə sizlərdən iki nəfər diləyəcəkləri hər hansı bir şey üçün razılığa gələrsə, göylərdə olan Atam onların istəklərini yerinə yetirəcək. [20]Çünki harada iki və ya üç nəfər Mənim adımla yığılırsa, Mən də orada, onların arasındayam". (Matta 18:19-20)

1. Yuxarıdakı ayələri təkrar oxuyun. İsanın dediyinə görə, iki nəfər duada bir şey üçün razılığa gələrsə nə olacaq?
2. 20-ci ayədə iki və ya üç nəfərin İsanın adı ilə yığıldığı hər yerdə nə olur?
3. Əlbəttə, Allahın kəlamında təklidə dua edən adamlara dair çox misallar vardır: Zəbur Kitabında Davudun duaları və İsanın tez-tez dua etmək üçün tənha yerə çəkilməsi. Lakin yuxarıdakı ayələr razılığa gələnlər iki və ya daha çox nəfərin dualarının gücü barədə nə öyrədir?
4. Sizcə, bir şey barədə birlikdə dua edəndə "razılığa gəlmək" nə deməkdir?
5. Həyat yoldaşınızla birlikdə bir-biriniz və uşaqlarınız üçün müntəzəm dua etməyə vaxt ayırırsınız, bunu ailənizə necə təsir edəcəyini düşünün.
Həyat yoldaşınızla birlikdə dua edə bilmirsinizsə, bəlkə imanlı bir qohumunuz və ya dostunuz ilə yığışib dua edə bilərsiniz. Bir ana başqa analarla, bir ata başqa atalarla yığışib bir-birinə və uşaqlarına görə dua edə bilər.

Dua: Həyat yoldaşınızla və ya başqa bir nəfərlə birlikdə dua etmək üçün vaxt təyin edin. Uşaqlarınızın necə ruhən böyüməsini görmək istədiyinizi düşünün. Duada bu barədə razılığa gəlin və yuxarıdakı ayədə deyildiyi kimi gözəl cavablar gözləyin.

Yaq. 5:16-da yazılıb ki, "*Saleh adamın duası çox güclü və təsirlidir*". İki və ya üç saleh adamın razılığa gəlib dua etməsi daha da böyük qüvvəyə malik ola bilər!

40. İtmiş oğul və ya qız üçün dua etmək

(Qeyd: Sizin öz uşaqlarınızın arasında itmiş övlad yoxdursa, bu dərsdə Allahdan uzaqlaşmış bir tanışınıza görə dua edin.)

Giriş:

Əgər yaşca böyük bir uşaq Allahdan uzaqlaşbsa, sizcə, valideynləri onu Allah yoluna döndərmək üçün nə edə bilər?

Uşağımızı İsanın yolunda böyütmək üçün cəhd etməyimizə baxmayaraq, bəzən o həyatda öz yolunu seçir. Bu halda valideyn nə edə bilər? Çox vaxt uşaq qulaq asmaq istəmədiyinə görə ona çox şeylər deyə bilmərik. Ancaq Allahın Ruhunu onların ürəyinə danışa bilər. Allahın Ruhunun onların ürəyində işləməsi üçün əlimizdə qüdrətli silah vardır. Bu silah duadır.

Aşağıdakı ayələri oxuyun.

[3] Çünki cismən həyat sürsək də, cismani təbiətə görə döyüş aparmırıq. [4] Ona görə ki döyüş silahlarımız cisimdən düzəldilən silahlar deyil, qalaları dağdan ilahi qüvvəyə malik silahlardır. [5] Nəzəriyyələri, Allah barədə biliyə qarşı çıxan hər bir səddi yıxıb hər bir düşüncəni əsir edərək Məsihə itaət etdiririk. (2-ci Korinflilərə 10:3-5)

1. Bu ayələr, yer üzündə yaşadığımız müddətdə aparacağımız ruhani mübarizədən bəhs edir. 4-cü ayəni təkrar oxuyun. Bu ayəyə əsasən, silahlarımız nə cür qüvvəyə malikdir?
2. Biz ruhani mübarizə aparanda nə baş verdiyini anlamağı və ruhani silahlardan istifadə etməyi öyrənmək vacibdir. Uşaqlarımızı dəyişməyə məcbur etməkdən ötrü tez-tez istifadə etdiyimiz bəzi cismani silahları düşünün: hədə, manipulyasiya, qışqırma, "vəz etmə", mübahisə, fiziki cəza. İtaətsiz uşaq bunlara adətən necə reaksiya verir?

Bu üsullar uşağın ürəyini həqiqətən dəyişdirmək qüdrətinə malikdirmi?

3. İsanı rədd edən və bəlkə də Allahın varlığını belə inkar edən uşağın həyatında düşmən öz qalalarını tikmişdir. Belə uşağın bir qayda olaraq Allaha qarşı öz "nəzəriyyələri", "düşüncələri" vardır. 4-5-ci ayələri təkrar oxuyun. Allahın silahları nəyə qadirdir?
4. Bütün Kəlamı oxuyanda görürük ki, dörd qüdrətli silahımız vardır: (Bu ayələr növbəti səhifədə yazılıb.)
  - Allahın kəlamı (Efeslilərə 6:17 və İbranilərə 4:12)
  - Dua (Efeslilərə 6:18 və Luka 18:1)
  - İmanımız (1-ci Peter 5:9 və 1-ci Yəhya 5:4)
  - Müqəddəs Ruhun qüvvəsi (Həvarilərin İşləri 1:8 və Romalılara 8:26-27).

Bu silahlar, sözlərimizi ürəyinə buraxmaq istəməyən bir uşağın həyatında necə təsirli ola bilər?

Yezekel Peyğəmbərin Kitabında Allahın itaətsiz İsrail xalqına dediyi sözlər yazılıb.

[26]Mən sizə yeni ürək verəcəm, daxilinizə yeni ruh qoyacağam. Köksünüzdən daş ürəyi çıxarıb sizə ətdən olan ürək verəcəyəm. [27]Öz Ruhumu sizin daxilinizə qoyacağam. Elə edəcəyəm ki, siz qaydalarınıza görə rəftar edəsiniz, hökmlərimə diqqətlə riayət edəsiniz. (Yez. 36:26-27)

5. Siz Məsihə olan imandan uzaqlaşmış uşağımıza görə dua edəndə bu sözlər sizi necə ruhlandırır?

Dua: Uşağımızın ruhunun düşməninə qarşı mübarizə aparmaq üçün ən güclü silahımız duadır. Bu silah hər mübahisədən, hər cəzadan, hər vəzdən güclüdür. Ruhdan düşməyin, ancaq iman edin və uşağımıza görə hər gün dua edin. Yezekel Kitabından yuxarıdakı vədləri yerinə yetirməsini Allahdan diləyin. Yadda saxlayın ki, Allah uşağımızı yaratmışdır və sizdən də çox sevir!

Duanızın cavabı tez görmürsünüzsə belə, dua etməkdən əl çəkməyin. Bir çox valideynlər uşaqlarının Allahdan illər boyu qaçandan sonra Allaha döndüyünü görmüşlər.

(Dua etmək üçün kəlamlar və itmiş övladların valideynləri üçün ruhlandırıcı ayələr üçün bax: **Əlavə I, səh. 81**)

(Yuxarıdakı 4-cü sualdan ayələr)

Efesililərə 6:17: Ruhun qılıncını, yəni Allahın kəlamını götürün...

İbrənilərə 4:12: Allahın kəlamı canlı və təsirlidir, hər ikiyağzlı qılıncdan da itidir, canla ruhu, oynaqlarla iliği bir-birindən ayıraraq keçir, ürəyin fikiri və niyyətlərini ayırır.

Efesililərə 6:18: Hər cür dua və yalvarışla, həmişə Ruhun idarəsi ilə dua edin. Bu məqsəd uğrunda tamamilə mətin olub oyaq qalaraq bütün müqəddəslər üçün dua edin.

Luka 18:1 İsa şagirdlərinə daim dua etmək və heç ruhdan düşməmək lazım olduğu barədə bir məsəl çəkdi.

1 Peter 5:9 Möhkəm imanla ona [iblisə] qarşı durun....

1-ci Yəhya 5:4: Bizə dünya üzərində zəfər qazandıran öz imanımızdır.

Həvarilərin İşləri 1:8: Amma Müqəddəs Ruh üzərinizə enəndə siz qüdrət alacaqsınız...

Romalılara 8:26-27: Beləcə Ruh da bizə zəif olarkən kömək edir. Biz nə üçün və necə dua etmək lazım olduğunu bilmirik, lakin Ruh Özü dillə deyilməyən ahlarla vəsatətçilik edir. Ürəkləri sınayan Allah da Ruhun nə düşündüyünü bilir, çünki Ruh Allahın iradəsinə görə müqəddəslər üçün vəsatətçilik edir.

*Evi Rəbb tikməzsə,
Bənnaların zəhməti boşa gedər.
Məzmur 127:1*

Əlavə A: Duada uşaqlarınızın üzərində elan edə biləcəyiniz xeyir-dualar

Aşağıda Həvari Paulun Məktublarından olan və uşaqlarınıza görə dua edərkən elan edə biləcəyiniz bir sıra xeyir-dualar verilir.

Efeslilərə 3:16-19-dən:

- Onlar Allahın "Ruhu vasitəsilə öz daxili varlığında qüvvə ilə möhkəmlənsinlər".
- "Məsih iman vasitəsilə onların ürəklərində yaşasın".
- Onlar "(Məsihin) məhəbbətində kök salıb təməl qoysunlar".
- Onlar "hər dərrakədən üstün olan (Məsihin) məhəbbətini dərk etsinlər".
- Onlar "Allahın bütövlüyündə bütöv olsunlar".

Efeslilərə 2:10-dan:

- Onlar Allahın xüsusən onlar üçün hazırladığı yaxşı əməllərinə görə həyat sürsünlər.

Efeslilərə 6:10-11-dən:

- Onlar şər olana qarşı dura bilmək üçün "Rəbdə və Onun böyük qüvvəsində möhkəmlənsinlər".

Filipililərə 1:9-11-dən:

- Onların "məhəbbəti bilik və hər cür idrak baxımından get-gedə daha çox artsın" və onlar "ən ali dəyərləri ayırd edə bilsinlər".
- Onlar "Məsihin zühur edəcəyi gün pak və nöqsansız, Allahın izzəti və mədhi üçün İsa Məsihdən gələn salehlik bəhrələri ilə dolu" olsunlar.

Filipililərə 2:15-dən:

- Onlar "nöqsansız və saf olaraq bu əyri və azmış nəsil arasında Allahın ləkəsiz övladları" olsunlar.
- "Dünyanın nuru kimi parlansınlar".

Filipililərə 3:10-dan:

- Onlar "Məsihi və Onun dirilmə qüdrətini" dərk etsinlər, "əzablarına şərikliyi" də dərk etsinlər" (Bəli, bu da xeyir-duadır!)

Kolosselilərə 1:9-11-dən:

- Onlar "tam hikmət və ruhani idrakla Allahın iradəsini bütünlüklə qavrasınlar".
- Onlar "Rəbbə layiq şəkildə həyat sürərək Onu hər cəhətdən razı salsınlar".
- Onlar "hər cür xeyirli əməldə bəhrə verib Allahu tanımaqda böyüsünlər".
- Onlar "hər şeyə dözərək səbir edə bilmələri üçün Onun izzətli qüvvəsinə güvənərək hər cür qüdrətlə möhkəmlənsinlər".

Siz Allahın kəlamını oxuduqca daha çox xeyir-dualar tapacaqsınız ki, bu xeyir-duaların uşaqlarınızın həyatında olması üçün dua edə bilərsiniz.

Əlavə B: Öyrətmək üçün başqa mühüm mövzular

Allahın kəlamından 4-cü bölmədə öyrəndiyimiz parçalarda uşaqlarınıza öyrətmək üçün çoxlu mühüm həqiqətlər vardır. Ancaq uşaqlarınız böyüdükcə onlara Allahın kəlamından daha çox öyrətmək lazımdır. Burada bu dərslərdə bəhs edilməyən mühüm mövzulardan bir neçəsi sadalanır və bu mövzulara aid olan ayələrə istinadlar verilir.

Şükür etmək:

- Zəb. 92:1-5
- Zəb. 106:1-2
- Zəb. 100 və başqa məzmunlar
- 1Sal. 5:18
- Kol. 2:6-7
- Fil. 4:6-7

Aza qane olmaq:

- Fil. 4:11-13
- 1Tim. 6:6-10
- İbr. 13:5

Çalışqanlığın dəyəri:

- Sül. 6:6-11; 12:24; 13:4;
- 18:9; 19:15; 20:4; 24:30-34
- 1Kor. 15:58
- Kol. 3:23-24
- 2Sal. 3:6-12

Ehtiyac içində olanların qeydinə qalmaq:

- Zəb. 41:1-2
- Sül. 14:21; 19:17; 21:13
- Yeş. 58:6-11
- Mat. 6:1-4
- Mat. 25:31-46
- Luk. 10:25-37

Bağışlamaq:

- Mat. 6:9-15
- Mat. 18:21-35
- Mark 11:25
- Luk. 23:33-34
- Kol. 3:12-14
- Ef. 4:32

Düşmənlərini sevmək:

- Mat. 5:43-48
- Luk. 6:27-36
- Rom. 12:14-21

Əliaçıqlıq:

- Sül. 11:24
- Mat. 6:1-4
- Mark 12:41-44
- Luk. 6:38
- Luk. 12:33-34
- Həv. 20:35
- 2Kor. 8:1-7
- 2Kor. 9:6-15
- 1Tim. 6:17-19

Dürüstlük:

- Zəb. 15
- Sül. 10:9
- Sül. 19:5
- Ef. 4:25
- Kol. 3:9-10
- Həv. 5:1-11

Dua:

- Mat. 6:5-13
- Luk. 18:1-8
- Luk. 18:9-14
- Fil. 4:6-7
- Yaq. 5:13-18

Həlimlik:

- Mik. 6:8
- Matta 5:3,5
- Fil. 2:1-11
- 1Pet. 5:5-7

Əlavə C: Məsihin evinizdə ən vacib yeri tutmağına dair məsləhətlər

Bu gün sənə əmr etdiyim bu sözlər ürəyində kök salsın. Bunları övladlarının şüuruna yaxşı-yaxşı yerit. Evində oturanda, yol gedəndə, yatanda, duranda bunlar barədə danış. (Qanunun Təkrarı 6:6-7)

Bu ayələr öyrədir ki, valideynlər hər gün öz ailə həyatında Allahın kəlamına ən vacib yer verməlidirlər. Bunu öz ailənizdə necə edə biləcəyinizi düşünün. İnsanların əksəriyyəti öz problemlərindən danışmağa, qeybətə, yemək, paltar, pul, iş kimi boş söhbətlərə çox vaxt sərf edirlər. Siz öz ailənizdə əbədi olan şeylərə nə qədər vaxt ayırırsınız? Allahın məhəbbətindən, əzəmətindən, Allaha necə xidmət edə biləcəyinizdən, Allahın dünyada etdiyi işlərdən, Allahın kəlamından öyrəndiklərinizdən nə qədər tez-tez danışırırsınız?

Aşağıda Məsihin evinizdə ən vacib yeri tutmağına dair bir neçə məsləhət verilir.

- ➔ Bir ailə olaraq Kəlamları əzbərləyin, Kəlamları tez-tez gözə çarpacaq yerlərə yerləşdirin
- ➔ Müqəddəs Kitabı birlikdə oxumaq və ya öyrənmək üçün müntəzəm ailəvi ibadət vaxtı təyin edin
- ➔ İşə/məktəbə getməzdən əvvəl birlikdə Kəlam oxuyub dua edin
- ➔ Gün ərzində duaların cavabları üçün şükür edin
- ➔ Gün ərzində meydana gələn problemlərin həlli üçün dua edin.
- ➔ Yeməkdən əvvəl Allaha şükür edin.
- ➔ Tez-tez birlikdə ilahi oxuyun
- ➔ Allah adamları haqqındakı kitabları birlikdə oxuyun
- ➔ Ailənizə səsli Kəlamı dinlədin
- ➔ Evdə, maşında və s. ruhani musiqiyə birlikdə qulaq asın
- ➔ Təbiətə birlikdə tamaşa edərək Allahın əzəmətindən danışın
- ➔ Uşağınız sizə bir problem və ya sualla müraciət edəndə onunla birlikdə dua edin və Allahın kəlamında cavab tapmaqda onlara kömək edin

Əlavə D: Uşağınız xilas olmaq üçün nə bilməlidir?

Evimizdə böyüyən uşaqlarımıza edə biləcəyimiz ən böyük yaxşılıq, İsayə Xilaskar olaraq iman etmələrinə kömək etməkdir. Allahın həqiqətlərini dərk etməkdə onlara kömək etməlisiniz və onlar qısa hekayəni dinləməyi və sadə anlayışları qavramağı bacaran kimi bunu etməyə başlamalısınız. Uşaq Allahın kəlamından öyrəndikcə Allahın Ruhu onun ürəyində çalışacaq, günahkar olduğunu və Xilaskara olan ehtiyacını ona göstərəcək. Onların eşidən qulaqları və Allahın həqiqətini qəbul edən yumşaq ürəyi olması üçün tez-tez dua edin.

Uşağımızın İsayə iman edib xilas olması üçün dərk etməsi vacib olan Allahın kəlamının öyrətdiyi əsas həqiqətlərdən bəzisi aşağıda verilir.

1. O günahkardır və Allahdan ayrılmışdır. Günahın əvəzi ölümdür.
  - Yaradılış 1-3 (Dünyanın yaranması və insanın günaha batması hekayəsi)
  - Yəremya 17:9
  - Romalılara 3:23 və 5:12
2. İsa onun günahının cəzasını çəkmək üçün öldü. İsa dirildi, günaha və ölümə qalib gəldi.
  - Matta 26-28; Mark 14-16; Luka 22-24; Yəhya 18-20. (Bu fəsillərdə İsanın çarmıxa çəkilməsi və dirilməsi nəql edilir.)
  - Romalılara 3:21-26
  - Romalılara 5:6-11
  - Yeşaya 52:13-53:12 (İsanın günahlarımıza görə əzab çəkərək ölməyinə dair peyğəmbərlik)
3. O öz əməlləri ilə deyil, yalnız imanla Məsihdə günahlarının bağışlanmasına və yeni həyata nail olur.
  - Romalılara 1:16-17
  - Efeslilərə 2:1-10
4. O, günahını etiraf etsə, ondan əl çəksə və İsanın onu günahına görə öldüyünə inansa, xilas olacaq.
  - Luka 24:46-47
  - Yəhya 3:16-18
  - 1-ci Yəhya 1:8-10
  - Həvarilərin İşləri 2:38
  - Romalılara 10:8-11
5. O xilas olanda Allahın Ruhundan doğulur. Allah Müqəddəs Ruhu göndərir ki, onun daxilində yaşasın və Allaha itaət etməsi, get-gedə İsayə bənzəməsi üçün ona iradə və güc versin.
  - Yəhya 1:12-13
  - Romalılara 8:1-11
  - Filipililərə 2:13
  - 2-ci Peter 1:3-11

Əlavə E: Uşaqlarımıza Müqəddəs Ruha görə həyat sürməyi öyrətmək üçün faydalı ola biləcək ayələr

Biz hamımız ömür boyunca sınaqlara "yox" və İsayə "hə" deməyi öyrənirik. Aşağıda uşaqlarınıza günaha qalib gəlməkdə kömək etmək üçün istifadə edə biləcəyiniz ayələrin siyahısı verilir.

Konkret olaraq sınaq barədəki ayələr

- Zəbur 1:1-2 və 119:11
- Yaqub 1:13-18
- Yaqub 4:1-4 və 8
- Matta 6:13
- Romalılara 6-8
- 1-ci Korinflilərə 10:13
- Qalatiyalılara 6:7-9
- Efeslilərə 6:10-18
- 1-ci Timofeyə 6:6-14
- 2-ci Timofeyə 2:22
- İbranilərə 2:18 və 4:14-16
- 1-ci Peter 5:8-11

Özünü inkar edib Məsihin ardınca getmək barədəki ayələr

- Matta 10:37-39 və 16:24-26
- Mark 8:34-38
- Luka 9:23-25 və 14:25-35
- Romalılara 12:1-2 və 13:11-14
- Qalatiyalılara 2:20; 5:16-25 və 6:14
- Titə 2:11-14
- 1-ci Yəhya 2:15-17
- Vəhy 12:11

Əlavə F: Məsləhət görülən Müqəddəs Kitab hekayələri

Aşağıda uşaqların xoşuna gələn Müqəddəs Kitab hekayələri sadalanmışdır.

Əhdi-Ətiq

- Yaradılış 1–2: Dünyanın yaradılması
- Yaradılış 3: İnsanın günaha batması
- Yaradılış 4: Qabil və Habil - ilk qətl
- Yaradılış 6:5–8:22: Nuh və daşqın
- Yaradılış 11:1-9: Babil qülləsi
- Yaradılış 12–50: İbrahim, İshaq, Yaqub və Yusif: Bu fəsillərdə uşaqların xoşuna gələn hekayələr vardır. Bu hekayələrdən bəzisi yaşca daha böyük uşaqlara uyğundur.
- Çıxış 1:1–20:21 və 32–34 fəsillər: Allah İsrail xalqını Misirdən qurtarır və onlara On Əmr verir Bu fəsillərdə uşaqları heyran edən çox hekayə vardır.
- Saylar 13–14: Kənan torpağına nəzər salma; İsrail xalqının Allaha qarşı üsyanı
- Yeşua 1–4 və 5:10–10:15: Yeşua İsrail xalqını Kənan torpağına aparır; Yerixonun divarları çökür
- Hakimlər 6–7: Gideonun Midyan üzərində qələbəsi
- Rut Kitabı: Məhəbbət və iman haqqında gözəl bir hekayə!
- 1-ci Şamuel və 2-ci Şamuel Kitabları: 1Şam. 17-də Davudun yekə Qolyatı öldürmə hekayəsi balaca uşaqların çox xoşuna gəlir. Bu iki kitabda yaşca daha böyük uşaqlar üçün çoxlu ibrətəməz hekayələr vardır.
- 1-ci Padşahlar 16:29–19:21 və 2-ci Padşahlar 2: İlyas Peyğəmbərin pis padşaha və yalançı allahlara qarşı mübarizəsi (möcüzə hekayələri)
- 2-ci Padşahlar 4–7: Elişa Peyğəmbərin çoxlu möcüzələri
- 2-ci Salmələr 20:1-30: Yehoşafat: Allah Yəhudanı qurtarır
- Ester Kitabı: Ester öz xalqını xilas etməkdən ötrü həyatını təhlükəyə atır
- Daniel 1–6: Daniel ilə üç dostunun Babildə başına gələnələr və Allahın onları qurtarması haqqındakı həyəcanlı hekayələr
- Yunus Kitabı: Yunus Allahdan qaçır və onu bir balıq udur

Əhdi-Cədid

Aşağıda Müjdələrdən (Matta, Mark, Luka və Yəhya) və Həvarilərin İşlərindən uşaqların xoşuna gələn 25 hekayə sadalanmışdır. Müjdələrdə İsanın həyatından, möcüzələrindən çoxlu hekayələr vardır. Həvarilərin İşləri Kitabında İsanın göyə qaldırılmasından sonra Allahın həvarilər

vasitəsilə etdiyi möcüzələr haqqında çox gözəl hekayələr vardır. Burada həmçinin İsanın davamçılarının hər yerdə Müjdəni yayarkən çəkdiqləri əzab-əziyyətlər nəql edilir. Bu hekayələr uşaqlarınızı o qəhrəmanlar kimi İsanın ardınca getməyə və Müjdəni başqalarına yaymağa ilhamlandıra bilər.

- İsanın doğulması: Luka 1–2 və Matta 1:18–2:23
- İsanın sınağa çəkilməsi Matta 4:1-11 və Luka 4:1-13
- Qaya üzərində qurulan ev məsəli: Matta 7:24-27; Luka 6:46-49
- Şəfa möcüzələri: Matta 8:1-17
- İsa tufanı yatırır: Matta 8:23-27; Mark 4:35-41; Luka 8:22-25
- İsa günahları bağışlayır və iflic adama şəfa verir: Matta 9:1-8; Mark 2:1-12; Luka 5:17-26
- İsa ölü qızı dirildir və başqalarına şəfa verir: Matta 9:18-34; Mark 5:21-43; Luka 8:40-56
- Əkinçi məsəli: Matta 13:1-23; Mark 4:1-20; Luka 8:4-15
- İsa beş min nəfəri doyurur: Matta 14:13-21; Mark 6:30-44; Luka 9:10-17
- İsa suyun üstü ilə yeriyir: Matta 14:22-33; Mark 6:45-52; Yəhya 6:16-21
- İsa dörd min nəfəri doyurur: Matta 15:32-39; Mark 8:1-10
- Bağışlamayan qul məsəli: Matta 18:21-35
- İsanın Yerusəlimə girməsi: Matta 21:1-11; Mark 11:1-10; Luka 19:28-40
- İsa kor adama şəfa verir: Mark 8:22-26
- İsa uşaqların Onun yanına gəlməsini istəyir: Mark 10:13-16; Luka 18:15-17
- İtmiş oğul məsəli: Luka 15:11-32
- İsa on cüzamlı adama şəfa verir: Luka 17:11-19
- İsa ilə Zakkay: Luka 19:1-10
- İsa çarmıca çəkilir: Matta 26–27; Mark 14–15; Luka 22–23; Yəhya 18–19 (Bu fəsillər çox uzundur. Balaca uşaqlara qısa şəkildə danışmaq və ya Uşaqlar üçün Müqəddəs Kitabdan oxumaq lazımdır. Ya da Pasxa bayramından əvvəl hər gün az-az oxuya bilərsiniz.)
- İsa ölümdən dirilir: Matta 28:1-10; Mark 16:1-13; Luka 24:1-12; Yəhya 20:1-18
- Şikəst dilənçi İsanın adı ilə şəfa tapır: Həvarilərin İşləri 3:1-10
- Filip və Həbəşli hərəmağası Həvarilərin İşləri 8:26-40
- "Ceyran" ölümdən dirilir: Həvarilərin İşləri 9:36-43
- Peter zindandan azad olur: Həvarilərin İşləri 12:1-19
- Paul və Sila zindanda ilahi oxuyurlar; baş mühafizəçinin ailəsi imana gəlir: Həvarilərin İşləri 16:16-34

Əlavə G: Cinsi əxlaqı öyrətməyə dair məsləhətlər

Hal-hazırda dünyanın çox yerində cinsi ehtiras oyadan şəkillər və günaha sürükləyən murdar şeylər geniş yayılmışdır. İnsanlar bunlara əyləncə gözü ilə baxır, bunları adama həyat və azadlıq verən yaxşı şey sayır. Lakin Allahın kəlamı bundan başqa şey öyrədir. Bütün cinsi əxlaqsızlıq günahdır və Romalıları 6-da günahın köləliyə və ölümə apardığı deyilir.

Biz Allahın salehlik yolunda yaşamağın gözəlliyini görməkdə uşaqlarımıza necə kömək edə bilərik? Əgər biz uşaqlarımıza yalnız qadağan olan şeylər siyahısını öyrədiriksə, onlar İsanın yolunun darıxdırıcı qaydalara riayət etməkdən ibarət olan, həyatı hər cür əyləncədən məhrum edən bir yol olduğunu zənn edəcəklər. Bunun əvəzinə, Allahın yolunda yaşayanların ruhani, emosional və fiziki cəhətdən həyata və sağlamlığa nail olacağını anlamalarına kömək etməliyik. Onlara tək-cə mənfə şeyləri (pis və qadağan olanı) deyil, eləcə də müsbət şeyləri (Allahın hikmət və sevgi yolunu seçənlərin həyatına gələn xeyir-duaları) başa salmalıyıq.

Uşaqlarınıza bu mühüm mövzuda öyüd-nəsihət vermək üçün məsləhət görülən Müqəddəs Kitab ayələri və hekayələri aşağıda verilir:

Başlanğıcda bunu göstərmək yaxşı olar ki, nikahda cinsi əlaqə Allahın planıdır və yaxşıdır.1

- Yaradılış 1:26-28, 31 və 2:18-25
- Efeslilərə 5:25-33 ər-arvadlıq əlaqələrinin Məsih ilə Gəlini olan İmanlılar Cəmiyyəti (bütün imanlılar) arasındakı münasibətlərin bir obrazı olduğunu təsvir edir.

Süleymanın Məsəlləri Kitabında cinsi əlaqənin nikah daxilində qalmasının vacibliyini öyrədən çoxlu ayələr vardır. Bu ayələr ümumiyyətlə oğullara ünvanlansa da, həmçinin qızlara tətbiq oluna biləcəyinə şübhə yoxdur.

- Süleymanın Məsəlləri 2
- Süleymanın Məsəlləri 5
- Süleymanın Məsəlləri 6:20-35
- Süleymanın Məsəlləri 7
- Zəbur 119:9-11 Allahın kəlamının bizi günahdan qoruduğundan bəhs edir.

İsa murdarlığın insanın daxilindən irəli gəldiyini öyrədir:

- Matta 5:27-30
- Mark 7:14-23

Paul öz Məktublarında gənc şagirdi Timofeyi özünü təmiz saxlamağa çağırır. Paul başqa Məktublarında da bundan bəhs edir:

- 1Tim. 4:7-8
- 1Tim. 4:12-16
- 2Tim. 2:22
- 1Kor. 6:12-20
- Qal. 5:16-25
- Ef. 5:3-6
- Kol. 3:1-10
- 1Sal. 4:3-8
- İbr. 13:4
- Filipililərə 4:8 düşüncə təmizliyinin vacibliyindən bəhs edir

Əhdi-Ətiqdə iki bariz nümunə vardır: müsbət nümunə Yusif və mənfi nümunə Davud:

- Yaradılış 39-41: (Yusifin bütün hekayəsi Yaradılış 37 və 39-50-də yer alır) Yusif düzgün yolu seçdiyinə görə əzab çəksə də, axırda Allah onu şərəfləndirdi və ucaltdı. Bu, müvəqqəti olaraq günahdan həzz almaq əvəzinə Allaha sadıq qalmağın nəticəsi idi.
- 2-ci Şamuel 11:1–12:23: Padşah Davud Bat-Şeva ilə zina işlətdi və sonra bu günahını ört-basdır etməyə çalışdı.
- Zəbur 51: Bu məzmur, Davudun zina günahından sonra etdiyi tövbə duasıdır.

Əlavə H: Çətinliyə dözmək üçün ruhlandırıcı ayələr

"Qorxma, çünki Mən sənəninləyəm, dəhşətə gəlmə, çünki Allahın Mənəm. Səni qüvvətləndirəcəyəm, sənə kömək edəcəyəm. Sadiq sağ əlimlə sənə dayaq olacağam". (Yeşaya 41:10)

Əzab-əziyyətə və təqibə dair ayələr:

- Yeşua 1:1-9
- Matta 5:10-12 və 10:16-33
- Yəhya 15:18-21 və 16:1-4 və 33
- Romalılara 8:28 və 31-39
- 1-ci Korinflilərə 15:58
- İbranilərə 11 və 12:1-3
- Yaqub 1:2-4 və 5:7-11
- 1-ci Peter 1:3-9; 2:19-25; 3:13-17; 4:12-19 və 5:6-11

Çətin vaxtlarda Allahın köməyinə dair ayələr:

- Zəbur 3, 5, 13, 18, 20, 23, 27, 40, 46, 54, 56, 61, 62, 68, 70, 91, 121, 125, 130, 140, 146
- Yeşaya 26:3-4; 40:27-31; 41:10; 42:5-9; 43:1-4
- Yeremya 29:11-14
- Matta 11:28-30
- İbranilərə 4:14-16

Əlavə I: İtmiş övladların valideynləri üçün ayələr

Əhdi-Ətiq peyğəmbərlərindən:

Aşağıdakı ayələr Allahın peyğəmbərlərinin dili ilə İsrail xalqına deyilmişdir. Biz bu ayələrlə öz uşaqlarımıza görə dua edə bilərik, çünki bilirik ki, Allah onlar üçün də bunları arzulayır.

- Yeş. 44:3-5
- Yeş. 54:13
- Yer. 24:6-7
- Yer. 29:11-13
- Yez. 37:23
- Huşə 14
- Yoel 2:12-13

İsanın öyrətdiklərindən:

- Mat. 18:12-14
- Luk. 15:11-24

İtmiş övladların valideynləri üçün ruhlandırma:

- Yeş. 55:6-13
- Zəb. 20
- Zəb. 65:1-5
- Zər. 68:19-20
- Zəb. 102:25-28
- Zəb. 103
- Zəb. 107:1-22
- Zəb. 112:1-2
- Zəb. 116:1-2
- Zəb. 128
- Zəb. 130
- Zəb. 139:1-18 (İtmiş övladınız Allahdan gizlənmə bilməz!)
- Luk. 1:37
- 1Yəh. 5:14-15
- Rom. 15:13
- Fil. 4:6-7

Tərcüməçilər üçün Qaydalar

Bu kitabı başqa bir dilə tərcümə etmək istəyirsinizmi?

Bunun üçün bunları etməlisiniz:

1. www.learnhisways.com saytına girib bizimlə əlaqə qurun. Kitabı hansı dilə tərcümə etmək istədiyinizi bizə bildirin. Sizinlə əlaqə qurmağımız üçün bizə e-poçt ünvanınızı yazın. Kitabın o dilə tərcüməsi artıq başlanmış ola bilər. Bu təqdirdə başqalarının işini təkrarlanmayasınız deyə sizə xəbər verəcəyik.
2. Tərcümə orijinal mətdən, yəni ingiliscədən yerinə yetirilməlidir. Bu kitabın ingiliscə versiyasını yuxarıdakı saytda tapmaq olar.
3. Tərcüməçi kitabın ingiliscə versiyasının sonunda yer alan "Tərcüməçilər üçün qaydalar"ı oxumalıdır. Kitabın ingiliscə versiyası həmçinin bu saytdan endirilə bilər: www.learnhisways.com
4. Kitab qaydalara görə tərcümə olunub yoxlandıqdan sonra saytdan bizimlə əlaqə qurun. Ola bilər ki, sizin tərcümənizi başqalarının pulsuz endirməsi üçün sayta yerləşdirərik.